

บทที่ 4

แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง
ของ มังกรห้าเล็บ

โดยลักษณะการทำงานหนังสือพิมพ์ คอลัมน์นิสต์การเมืองมักจะวิพากษ์วิจารณ์การเมืองด้วยการใช้ความเห็นทางการเมือง ซึ่งไม่ใช่ความคิดทางการเมือง หรือปรัชญาการเมือง เพราะยังมีลักษณะที่เป็นความคิดเห็นต่อเรื่องหนึ่งๆ เท่านั้น กระทั่งก็ตาม เท่าที่ได้สำรวจจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของ "มังกรห้าเล็บ" ในคอลัมน์ "สวัสดิ์ เวลาเช้า" นับตั้งแต่ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ขึ้นปกครองประเทศในฐานะนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่สมัยรัฐบาลชุดที่ 1 ในปี 2523 จนกระทั่งรัฐบาลชุดที่ 5 ในปัจจุบัน พบว่า มังกรห้าเล็บ ได้แสดงความคิดเห็นต่อสถาบันทางการเมืองหลักๆ ของประเทศในการวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อคิดเห็นต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย ข้อคิดเห็นต่อรัฐบาล ต่อสถาบันรัฐสภา สถาบันพรรคการเมือง สถาบันทหาร หรือแม้แต่ต่อบทบาทของนายกรัฐมนตรี

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ข้อคิดเห็นที่กระจัดกระจายเหล่านี้ แม้จะยังมิได้จัดอยู่ในระดับความคิดทางการเมือง แต่ก็ เป็นแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองที่ได้สะสมขึ้นมาจากการเฝ้ามองการเมืองในประเทศอย่างจริงจังจึ่งมาในระยะเวลานานพอสมควร แง่คิดนี้จึงมีพัฒนาการความเป็นมาจนน่าจะอยู่ในระดับที่มีความชัดเจนในตนเองแล้วว่า ตนเองมีผลสรุปของแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองในช่วงรัฐบาลของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ชุดที่ 1 ถึงชุดที่ 5 เช่นไร ทั้งนี้ นอกจากจะได้มีการสำรวจจากข้อเขียนในคอลัมน์ "สวัสดิ์ เวลาเช้า" ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้แล้ว ยังได้มีการสัมภาษณ์แง่คิดต่อสถาบันการเมือง จากโกวิท สัตถายัน เจ้าของนามปากกา "มังกรห้าเล็บ" อีกด้วย เพื่อช่วยให้สามารถวิเคราะห์ถึงแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่เขาคิดมากที่สุด

ในการวิเคราะห์แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันการเมืองของมังกรห้าเล็บ ในส่วนแรกนี้ จะเป็นการวิเคราะห์จากข้อคิดเห็นที่มังกรห้าเล็บ ได้เขียนไว้ในคอลัมน์สวัสดิ์เวลาเช้า โดยจะลำดับแยกเป็นแง่คิดต่อสถาบันการเมืองแต่ละส่วน นับตั้งแต่สถาบันรัฐสภา สถาบันพรรคการเมือง สถาบันทหาร ตามลำดับ จากนั้น จะวิเคราะห์ถึงแง่คิดเกี่ยวกับผู้นำประเทศและระบอบประชาธิปไตยของไทย ในการวิเคราะห์ถึงแต่ละสถาบันการเมืองนั้น ในส่วนท้ายของแต่ละเรื่องจะมีการพิจารณาเชื่อมโยงถึงข้อคิดเห็นต่อสถาบันการเมืองนั้นๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ โกวิท สีตลาพันธ์ เจ้าของนามปากกา "มังกรห้าเล็บ" ประกอบด้วย

แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันรัฐสภา

ก่อนที่จะเข้าสู่รัฐบาลของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ชุดที่ 1

พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ยังดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีท่ามกลางสภาพการเมืองที่ระส่ำระสาย ในคอลัมน์สวัสดิ์เวลาเช้า ประจำวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2523 มังกรห้าเล็บ ได้เขียนวิพากษ์วิจารณ์ถึงสถานภาพของ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ในเวลานั้นว่า พล.อ. เกรียงศักดิ์ ถูกกดดันทั้งจากข่าวลือที่จะมีการปฏิวัติ รัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดใหม่ ประกาศลาออกไม่ยอมร่วมรัฐบาลด้วย เสียงสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มที่เคยสนับสนุนอยู่ก็ไม่สนับสนุนเสียแล้ว พรรคฝ่ายค้านรวมตัวเตรียมอภิปรายไม่ไว้วางใจ ชำราย ทั้งผู้ใช้แรงงาน นักศึกษา และประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้ออกมาคัดค้านการขึ้นค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน และค่าหมึที่สินค้ามีราคาแพงขึ้นทุกวัน ในตอนท้าย มังกรห้าเล็บได้สรุปด้วยถ้อยคำว่า "ถ้าปัญหาต่างๆ มันมากมายนัก ท่านก็วางมือเสียเถิด อย่าไปฝืนสังขารสู้อยู่เลย บ้านเมืองไม่ใช่ของ ท่านคนเดียว" ทนเหนื่อยอยู่ทำไม ลาออกพักผ่อนอยู่กับบ้าน เสียเถิดครับ ผมก็ใช้มธุราจาทุกอย่างแล้ว"

ต่อมาในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนถึงเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแสดงความเห็นว่า การที่ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ยังสามารถเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปได้ทั้งๆ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สนับสนุน ก็เพราะอาศัยเสียงสนับสนุนจากวุฒิสมาชิกที่ตนเองเป็น

ผู้แต่งตั้งเอาไว้เมื่อครั้งที่ตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่แล้วเท่านั้น และได้เขียน
ด้วยสำนวนกระตบกระเทียบว่า

... เวลานี้ นอกจากผู้แทนเขาไม่เอาด้วยแล้ว ประชาชนก็ยิ่งรวมกลุ่มโจมตี
โขกสับไม่เว้นแต่ละวัน

ผมจึงใคร่ขอแรงท่านวุฒิสมาชิกทั้งหลาย ให้สำนึกในบุญคุณที่ท่านนายกฯ คนก่อนตั้ง
ท่านมา มีหน้าที่เป็นใหญ่ เป็นโตในสภา มีสิทธิออกเสียงรับรองรัฐบาลได้ ขอให้ท่านช่วย
ทะนุถนอมท่านนายพลเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ของผมให้อยู่ยั่งยืนงไปนานๆ

เพราะ เวลานี้ เห็นที่ยังจงรักภักดีท่านนายกฯ อยู่อย่างแน่นก็วุฒิสมาชิกนี้แหละครับ

หลังจากที่ มังกรห้าเล็บได้โจมตี พล.อ. เกรียงศักดิ์ อยู่หลายครั้ง เพื่อให้ยอมลา
ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ปรากฏว่า ในที่สุด พล.อ. เกรียงศักดิ์ ก็ได้ลาออกจริง
มังกรห้าเล็บจึงได้เขียนชม พล.อ. เกรียงศักดิ์ ในวันที่ 5 มีนาคม ว่า

พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ อดีตนายกรัฐมนตรีก็สร้างความน่ารักทั้งไว้ เมื่อเห็นว่า
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิกชกจะไม่เอากับท่าน แทนที่จะประกาศยุบสภา ให้มี
การเลือกตั้งใหม่ แล้วตัวเองรักษาราชการ นั่งเป็นนายกฯ ไปเรื่อยๆ อย่างน้อยก็อยู่ไปอีก
สี่ห้าเดือน

แต่ พล.อ. เกรียงศักดิ์ กลับไม่ยุบสภา แต่ลาออกเสียเอง น่ารักครับ

นอกจากกล่าวชม พล.อ. เกรียงศักดิ์ ในการตัดสินใจครั้งนี้แล้ว ยังได้กล่าวชื่น
ชมพฤติกรรมทางการเมืองอื่นๆ ที่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย อันได้แก่ การที่
พล.อ.อ. หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา เปิดให้มีการชาวเสียงแข่งขัน เพื่อเลือกตัวนายกฯ

รัฐมนตรี แทนที่จะใช้ เอกสิทธิ์แนะนำชื่อผู้หนึ่งผู้ใดขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาให้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนายกรัฐมนตรี การที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หัวหน้าพรรคกิจสังคม ลงสมัคร เป็นคู่แข่งขึ้นในการหาเสียงในสภาเพื่อเป็นการสอนประชาธิปไตยแก่ประชาชนต่างๆ ที่รัฐอยู่แล้วจะต้องแพ้อย่างแน่นอน และการที่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งเพิ่งได้รับเลือกจากในสภาให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ อุตส่าห์ไปขอความร่วมมือทางการเมืองจากบุคคลสำคัญทางการเมือง เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถึงที่บ้าน แต่ก็ทั้งท่ายแสดงความเห็นว่า อีกไม่นาน ประชาชนก็ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำมันแพงของแพง เงินเพื่อ โจรชุม และผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์กำเริบอีก

จากข้อคิดเห็นทางการเมืองของมังกรห้าเล็บกรณีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรีครั้งนี้จะเห็นว่า มังกรห้าเล็บให้ความสำคัญต่อเสียงสนับสนุนของสภาผู้แทนราษฎร และเสียงของประชาชนค่อนข้างสูง และยังนิยมวิถีทางให้มีทางเลือกมากยิ่งขึ้นในการเลือกผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี

ต่อมาเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2525 ในขณะที่รัฐบาลกำลังสิ้นคลอนหนัก เมื่อปรากฏว่า ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐบาลที่แก้ไขให้มีการเลือกตั้ง เป็นแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ เพราะใกล้หมดบทเฉพาะกาลนั้น แพ้โหวตในวาระ 3 อย่างไม่น่าเชื่อ เพราะรัฐบาลมีเสียงวุฒิสมาชิกถึง 225 เสียง ทำให้หลายฝ่ายคาดกันว่ารัฐบาลอาจยุบสภา แต่การฉกกลับไม่เป็นเช่นนั้น ทุกอย่างกลับคืนสู่สภาพเดิมเมื่อทหารแสดงอาการปกป้องรัฐบาล โดยเฉพาะการออกรายการโทรทัศน์ของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก กรณีนี้ มังกรห้าเล็บได้เขียนในเชิงเสียดสีประชดประชัน ในหัวเรื่อง "รักป่า...สุดหัวใจ" ในคอลัมน์ประจำวันที่ 30 มิถุนายน โดยมีความสรุปว่า พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และคณะรัฐบาลไม่จำเป็นต้องลาออก ถึงแม้จะเป็นฝ่ายแพ้ร่างกฎหมายแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ตาม โดยยกเหตุผลล้อเลียนว่า ถ้าลาออกแล้วก็เท่ากับเป็นการเปิดช่องทางให้คนอื่นมาเป็นรัฐบาลซึ่งไม่เห็นจะเข้าท่า แล้วถ้าหากลาออกจริง ก็ใช้ว่าทหารจะยอมสนับสนุนรัฐบาลพลเรือนที่หัวหน้ารัฐบาลไม่ได้มาจากทหาร แต่ถ้าไม่ยอมลาออกแล้วพรรคการเมืองอื่นๆ จะถอนตัวจากการ

ร่วมรัฐบาล ทำให้ตำแหน่งรัฐมนตรีต่างๆ ว่างลง ก็ไม่ใช่สิ่งที่น่าเป็นห่วง เพราะ พล.อ. เปรม ก็สามารถเป็นนายกรัฐมนตรีที่รักษาราชการกระทรวงอีก 12 กระทรวงก็ยอมได้ แต่อาจจะเหงามอยู่บ้างเวลาที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรีสัปดาห์ละครั้ง แต่ก็ไม่ใช่จะเป็นเรื่องแปลก ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงไม่จำเป็นต้องไปฟังเสียงนกเสียงกา มาวุ่นวายให้ลาออก

กรณีนี้ มังกรห้าเล็บ ยังมีจุดยืนเดียวกันกับกรณีที่เคยร้องให้

พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนการยุบสภา เพื่อให้เป็นไปตามมติของคนส่วนใหญ่

จนกระทั่งต้นปี 2526 ซึ่งนับต่อไปอีกประมาณ 4 เดือน จนถึงวันที่ 22 เมษายน 2526 ก็จะเป็นอายุทศเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 ซึ่งหลังจากนั้น หลายสิ่งหลายอย่างต้องดำเนินไปตามบทบัญญัติอันถาวรของรัฐธรรมนูญ เช่นการเลือกตั้งต้องเลือกแบบรวมเขต เบอร์เดียว วุฒิสมาชิกจะมีอำนาจลดลง และข้าราชการประจำจะเป็นข้าราชการการเมืองไม่ได้ สถานการณ์การเมืองในขณะนั้นจึงค่อยๆ มีความรุนแรงขึ้น โดยฝ่ายทหารได้ริเริ่มให้มีการขอแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นก่อน โดยมี พันเอกพล เรืองประเสริฐวิทย์ หัวหน้าพรรคสยามประชาธิปไตย และพวกเป็นผู้ยื่นขอแก้ไขรัฐธรรมนูญใน 3 ประเด็นคือ ให้เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ ให้คงอำนาจวุฒิสมาชิกเอาไว้ และให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองได้ ต่อสถานการณ์การเมืองในช่วงนั้น มังกรห้าเล็บ ได้แสดงข้อคิดเห็นต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังต่างๆ ในคอลัมน์ของตนอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2526 มังกรห้าเล็บ ได้เขียนวิพากษ์วิจารณ์ในหัวเรื่องว่า "แก้รัฐธรรมนูญ" เป็นวันแรก มีสาระสำคัญว่า ไม่เห็นด้วยกับการแก้รัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการแก้เพื่อแสวงประโยชน์ให้กลุ่มบุคคลเพียงบางกลุ่ม เขาจึงได้ใช้ลีลาการเขียนเสียดสี เช่น เคย ดึงข้อความส่วนหนึ่งที่ยกมา ดังนี้

... เราจึงควรที่จะแก้รัฐธรรมนูญให้อวยของการเป็นสมาชิกทั้ง 2 สภามีดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิอยู่ได้คนละ 1 เทอม เทอมละ 35 ปี เมื่อครบ 35 ปี จึงค่อยมีการเลือกตั้งใหม่ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดตายในตำแหน่ง ให้ภรรยาหรือทายาทเอาตำแหน่งการ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ขายแก่ใครก็ได้ ที่ให้ราคาสูงสุด และให้ผู้ซื้อได้ เป็นส.ส. ต่อจนครบ เทอม

อย่างนี้ สบายใจดีไหมครับ ใครที่ได้รับการเลือกตั้งมาตั้งแต่ปี 2522 ก็จะไปหมดสภาพความเป็น ส.ส. เอาในปี 2557 ส.ส. คนไหนที่อายุ 70 ปี แล้วตอนนี้ จะไปสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพเอา ก็เมื่ออายุราวๆ 105 จะได้รับใช้ชาติกันให้สาแก่ใจ

2. การสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพของวุฒิสมาชิก วุฒิสมาชิกจะสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพก็ต่อเมื่อไปอยู่ต่างประเทศครบ 5 ปี โดยไม่กลับมาประเทศไทย ถือเป็น การสิ้นสุดสมาชิกภาพ แต่ถ้าวุฒิสมาชิกคนใดตายไป ให้ลูกชายคนโตหรือทายาท เป็นวุฒิสมาชิกสืบแทนไปเรื่อยๆ

ข้อนี้ คงจะเป็นที่ถูกใจท่านวุฒิสมาชิกทั้งหลาย

และข้อสุดท้าย ผมฝากแก่ปวงรัฐธรรมนุษย์ให้ด้วย เกอะครับ

ข้อ 3 ให้ผู้บัญชาการทหารบก เป็นนายกรัฐมนตรีโดยตำแหน่ง

จง เป็นสุข- เป็นสุข นะครับ อย่าได้มี เวารต่อกันและกัน เลย

ครั้ง เมื่อวันที่ 18 มกราคม มังกรห้าเล็บก็ได้ตั้งข้อสังเกตว่า น่าจะมีเงื่อนไขอะไรบางอย่างถึงจะไม่มี การเปิดสภา โดย เขาได้เขียนไว้ในตอนท้ายว่า

... เหตุผลจะ เพียงพอหรือไม่ก็อ้างไปว่ามี เหตุผลแล้วนะ

เหมือนอย่างการ เปิดสมัยประชุมสภาครั้งนี้ มีอภิหารแนว

เพราะรัฐบาล (โดย ดร.ไตรรงค์ สุวรรณคีรี โฆษกรัฐบาล) แกลงย้ำแล้วย้ำอีกว่า
ไม่มีการ เปิดสภาเด็ดขาด

ไม่รู้ เจออภิหารอะไร เข้าคราวนี้

เป็นแบบ เด็กน้อยโนบิตะนั่นหรือ เปล่าครับ เล่นอะไรพอจะแพ้ เพื่อนก็ร้อง เรียก
โศราเอมอนให้แสดงอภิหารช่วย

วันที่ 19 มกราคม มังกรห้าเล็บก็ได้ยกข้อธรรมจากพระสูตรอันได้แก่ หิริ และ
โอตตปปะ มาบรรยายเป็นเชิงกระทบกระเทียบการแก้รัฐธรรมนูญอีกว่า "...ขาดหิริและ
โอตตปปะ เสียแล้ว เมื่อสิ้นความละอาย คนเรานี้ก็จะทำอะไร ก็แก้ได้ ผมหมายถึงแก้ฝึ
นะครับ อย่ามาหาเรื่องกับผม"

วันที่ 22 มกราคม มังกรห้าเล็บ ได้ยกนิยายอาหรับเรื่องหนึ่งมาแล้ว มีใจความ
สรุปว่า พระเจ้าจัดตัดที่เทวทูตเอสราเอล เคยไว้ชีวิตเมื่อครั้งยังเป็นเด็กนั้น ในที่สุด เทพ
เอสราเอล ก็ตามมาร่ำชีวิตของพระเจ้าจัดตัด แล้วมังกรห้าเล็บก็วกเข้าสู่การสรุปเปรียบเทียบ
เทียบว่า "นิทานอาหรับเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ประชาธิปไตยนั้น มีชีวิตเหมือนพระเจ้าจัดตัด
เกิดมาก็แสนลำบากแสน ลอยล่องได้คลื่นลมกลางมหาสมุทร มีเพียงแผ่นไม้เส็กๆ แผ่น
เดียวเกาะ รอดตายจนได้เติบโตโชติช่วงชัชวาล แล้วที่สุดก็ถึงวันหนึ่งจนได้ เทพ เอสราเอล
เธอก็ตามมาม่ำชีวิตไป"

วันที่ 28 มกราคม มังกรห้าเล็บ ได้เปรียบเทียบการแก้รัฐธรรมนูญว่า เหมือน
"เหล่าขูดนั้น" สารของพรพาวินหารเชิงเปรียบเทียบตลอดทั้ง เรื่องประจำวันนั้นมี
ใจความที่ตำหนิข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งทางการเมืองว่า ต้องการให้แก้รัฐธรรมนูญใน

ประเด็นที่ให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองได้ ก็เพราะหวงอำนาจที่พวกตน เคยได้มาก่อน ในประเด็นนี้ มังกรห้าเล็บได้กล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ข้าราชการควรเอาใจใส่ในงานในความรับผิดชอบของตนให้ดีมากกว่าจะไปวุ่นวายกับงานของคนอื่น ไม่ใช่ว่าเป็นข้าราชการประจำก็อยากเป็นรัฐมนตรีโดยที่ยังหวงเก้าอี้ไว้ ไม่ยอมสละให้กับเพื่อนฝูงข้าราชการที่ยังอยู่ข้างล่างด้วยการควบ 2 ตำแหน่งไว้พร้อมๆ กัน ครั้งเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ มังกรห้าเล็บ ก็ได้ยกนิทานเช่นเรื่องหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของการยึดมั่นและการปล่อยวางมาแล้วในตอนต้น จากนั้น ก็วกไปถึงเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญว่าเป็นการกระทำที่ไม่สนใจความคิดเห็นของประชาชนเลย และในตอนท้าย มังกรห้าเล็บได้เขียนกระทบท่ออีกว่า

เรามีกฎหมาย มีรัฐธรรมนูญกันไว้ เพื่อคอยแก้ คอยปรับให้เข้ากับตัวบุคคล อยากให้ใครรับราชการนานๆ ก็เข้าชื่อกันแก้รัฐธรรมนูญให้คออายุราชการได้ ชื่นใจจริงๆ ครับ อยากให้ข้าราชการประจำได้เป็นรัฐมนตรี หรือเป็นนายกรัฐมนตรีได้ เราก็กุลิกุจขอเข้าชื่อกันแก้รัฐธรรมนูญเอาให้เหมาะ

ในคอลัมน์ประจำวันที่ 15 กุมภาพันธ์ มังกรห้าเล็บ ได้เสนอทางเลือกให้กับการแก้ปัญหการแก้รัฐธรรมนูญว่า

...ใครก็ได้ ที่เป็นข้าราชการประจำ ถ้าอยากจะเป็นรัฐมนตรี ก็ลาออกจากตำแหน่งประจำเสีย ไปทำงานการเมืองจนครบวาระ

ตำแหน่งเดิมถ้าคนอื่น เข้ายึดมาแทนแล้ว ก็เข้าประจำกระทรวงหรือ เป็นที่ปรึกษาแบบที่คุณดำรง สุนทรสารทูล ท่าน เป็นอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยตอนนี้

สมมติว่า พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ของผม จะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ให้ท่านเหลือตำแหน่งข้าราชการประจำเพียง "ประจำกองทัพบกเฉยๆ" ตำแหน่ง "ผู้บัญชาการทหารบก" ก็ให้ พล.อ.สืบ อักษรานู เคาระห์ รอง ผบ.ทบ. ขึ้นมาเป็นแทน

คุณอาทิตย์ ท่าน เบื่อการ เมืองขึ้นมาวันไหน ท่านก็ขอกลับมารับราชการในกองทัพบกที่
ท่านแสนรักได้ในตำแหน่ง "ประจำกองบัญชาการกองทัพบกอัตราพล เอก" ไม่น่าเกลียด
อะไร

ถ้าเราใจถึง หรือพร้อมที่จะเล่นกันด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม แบบนี้ ผมขอชัก
ธงเขียวให้ข้าราชการประจำ เป็นรัฐมนตรีด้วยคน

แต่ได้เท่าต้อง เล่นแบบสลากกินแบ่งนะครับ ออกจากตำแหน่งให้คนอื่น เขาเสียก่อน

เล่นสลากกินควบ จะกินรวบทำเดียว รั้งจี้

ในที่สุด มังกรห้าเล็บ ก็ได้แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อกรณีการแก้ไข
รัฐธรรมนูญออกมาว่า หนทางที่ถูกต้องควรใช้กระบวนการทางรัฐสภา เพราะรัฐสภาเป็นที่
รวมของการระดมความคิดเห็นและการแก้ปัญหาความขัดแย้งกันทางความคิดอยู่แล้ว โดย
เขาได้เขียนไว้ในคอลัมน์ประจำวันที่ 12 มีนาคม ว่า

...แต่ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า กำลังเป็นที่ประกาศ "ความขัดแย้งกันทางความคิด"

ผมไม่โทษทั้ง ร.ค.ฉลาด วรฉัตร หรือ พ.ค.ศ.อนันต์ เสนาจันทร์ ซึ่งต่างก็แสดงตน
ว่ารักประชาธิปไตย ยินดีพลีชีพเพื่อประชาธิปไตย

แต่ไม่เห็นมีใครสักคนที่ประกาศออกมาว่า ยินดีพลีชีพเพื่อความสงบสุขของปวงชนไทย

ทุกคนล้มไปแล้วกระมังครับว่า ความตายของท่านเพียงคน-สองคน อาจจูลูกกลมทำให้
คนในชาติต้องลุกขึ้นมาฟันกันเอง ไม่รู้อีกกี่ร้อยกัพันศพ

เมื่อมีรัฐสภา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่พวกเราเลือกเขาเข้าไปเอง ไม่พอใจคนพวกนี้คราวหน้าก็เลือกพรรคอื่น กลุ่มอื่นได้นี้ครับ ผู้แทนที่พวกเราเลือกนี้แหละ ไปเข้าชื่อขอเปิดสภาแก้ไขรัฐธรรมนูญกับประธานรัฐสภาเขาเอง เขาก็เปิดสภาให้

การแสดงโวหาร อภิปรายสนับสนุน หรือแปรญัตติ ก็เป็นเรื่องที่จะกระทำกันในรัฐสภา

ลูกผู้ชายด้วยกัน เขาไม่หมิ่นความคิดกัน

ทำไมจะต้องให้การแก้กฎหมายเพียงข้อ-สองข้อ กลายเป็นความแตกแยกของพี่น้องไทยด้วยกัน ?

งูตัวเดียวเลื้อยผ่าน จะทำให้สงครามเกิดเขี้ยวหรือ ??

ในอีกสองวันต่อมา มังกรห้าเล็บ ก็ได้เรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาด้วยระบบรัฐสภาอีกโดยยกการแบ่งแยกคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลที่มีฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาขึ้นมาเล่าเป็นตัวอย่างให้เห็นว่า การแตกแยกทางความคิดของคนในสังคมเป็นเรื่องธรรมดา แต่เมื่อเกิดความเห็นที่ขัดแย้งกันในสังคม ก็ควรตัดสินใจด้วยระบบรัฐสภา ดังข้อเขียนที่ได้กล่าวไว้ในตอนท้ายเรื่องนี้ ประจำวันที่ 15 มีนาคม ว่า

... พระสงฆ์ยังมีฝ่ายซ้าย ฝ่ายขวา คนเราก็มีย่อมจะมีความแตกแยกทางความคิดกันบ้าง

มีอะไรที่เห็นขัดกัน ในระดับชาติบ้านเมือง ก็ได้แย้งกันในสภา เพราะประเทศไทยมีรัฐสภา

พวกที่เล่นการเมือง ด้วยวิธีตั้งเกมการเมืองออกมาข้างถนน เป็นพวกที่ไม่ใช่ทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา ไม่มีหลัก และไม่มีฤทธิ์

มีแต่ทำบ้าง บอว เรียกร้องให้คนสนใจ

และสร้างความวุ่นวายแก่ประเทศชาติอย่างน่ารังเกียจเท่านั้น

เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในขั้นที่รุนแรงเต็มที่ วันที่ 19 มีนาคม รัฐบาลจึงได้ออกพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ก่อนหน้าหมดบทเฉพาะกาลซึ่งต้องเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เรียงเบอร์ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 18 เมษายน

จากบทบาทของ คอลัมน์นิสต์ ที่ต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด จากวันสุดท้ายที่มังกรห้าเล็บได้เขียนต่อต้านแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 15 มีนาคม 2526 อีกประมาณหนึ่งปีครึ่งต่อมา มังกรห้าเล็บก็ได้เขียนถึงประเด็นการให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งเป็นหนึ่งในสามของประเด็นที่มีการเรียกร้องให้มีการแก้รัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง โดยเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2527 มังกรห้าเล็บ ได้เขียนถึงเรื่องดังกล่าวในหัวเรื่อง "ประชาธิปไตยข้างเดียว" ว่า

ธรรมดาของรัฐสภา ไม่ว่าจะที่ไหนในโลก สมาชิกสภาแต่ละท่านย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่จะได้แสดงความคิดเห็นของตนออกไป

มีสิทธิพิเศษถึงกับว่าบรรดาถ้อยคำที่กล่าวมาในรัฐสภานั้น เป็นเอกสิทธิ์ ที่จะนำไปฟ้องร้องหมิ่นประมาทกันมิได้

แต่รัฐสภาของไทยในปัจจุบันนี้ มีความพลิกผันที่ชวนให้พิศวงอยู่นับการ

หากมันผู้ใด มีความคิดเห็นของตนคิดแก้รัฐธรรมนูญเพื่อหวังจะให้ข้าราชการประจำมาเป็นข้าราชการการเมืองได้

มันผู้นั้นจะกลายเป็นสมุน หรือเป็นทาสรับใช้ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารบกคนปัจจุบัน ไปทันที

สมาชิกรัฐสภาคนไทย คิดจะตีความเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งทุกแห่งที่มีเสรีประชาธิปไตย เขามีสิทธิคิด มีสิทธิเสนอความเห็นของเขาทั้งหมดนั้น แต่สำหรับประเทศไทย ใครคิดขึ้นมาจะถูกกล่าวหาว่าเป็น "หัวทอก" ให้คณะกรรมการ "ยึดสภา"

ถ้าคณะกรรมการเขาจะยึดสภา เขาไม่มานั่งเสนอความเห็นให้ตีความกัน ให้ถูกด่าเข้าด่าเย็บหรือกรับ เขาเอารถถังออกมาจอดไว้หน้าเขาดิน ก็ซื้อครั้นตัวสั้นเงินงก ใช้จ่ายซื้อปลอม เข้าโรงแรมกบดานไม่กล้ามุดหัวเข้าบ้านกันแล้ว

ตอนนี้ ใครทำอะไรมีความคิดเห็นจะให้แก้ไขรัฐธรรมนูญให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองได้ จะต้องเจอข้อกล่าวหาว่ารับเงินจากทหารหรือเลี้ยมือเลี้ยเท้าทหารให้มาเป็นนายเหนือหัว

ระบอบประชาธิปไตยนั้น ให้คิดได้ฝ่ายเดียวเท่านั้นเองหรือครับ ?

ต้องคิดแล้วถูกใจ รัฐบาลทั้งหมดจะถึงจะเป็นเสรีประชาธิปไตยที่ดีหรือใจ ?

ถ้าคิดแล้วไปขัดผลประโยชน์ใครในคณะรัฐบาลเข้า จะต้องกลายเป็น "สมุน" หรือ "ทาส" ของ "เผด็จการ" ไปทันที

จำกันได้ไหมครับ ในสมัยที่ จอมพลถนอม กิตติขจร, จอมพลประภาส จารุเสถียร กับ พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร ออกนอกประเทศไป เพราะปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง

คนสามคนนี้ ถูกค่าเช่าค่าเย็น สารพัดจะสรรหาค่าขึ้นมาค่า แต่ตอนนี้ หนึ่งในสามคน
นั้นหันมาเล่นการเมืองแบบประชาธิปไตย สมัครเข้ารับเลือกตั้ง นั่งเป็นผู้แทนราษฎรอยู่ในสภา

ถ้าว่าเป็นทรราชย์ หรือชั่วร้ายทำไมชาวบ้านเลือกให้เป็นผู้แทนของเขา ?

ประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่มานั่งฟังความข้างเดียว หรือชนะไหนเล่นด้วยช่วยกระพือ แต่
ละคนมีสิทธิ มีเสียงที่จะแสดงความคิดเห็นของตน

ไม่ใช่ว่าออกความเห็นมาไม่ถูกใจฉันล่ะก็ แกเป็นสมุนทรราชย์! เป็นทาสของพวก
ทหาร!!

ทหารที่เป็นวุฒิสมาชิกก็มีฐานะเป็นนักการเมืองคนหนึ่ง แต่ถ้าทหารคนไหนพูดอะไร
ออกมาไม่ถูกใจจะต้องวิตกว่าัยกระตุ้วหาว่าเป็นเผด็จการ

จะต้องให้ทหารเดินกรานนักการเมืองทุกคนหรือใจ ถึงจะเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ ?

คนที่ชอบทหารที่เสียสละเพื่อประเทศชาติมากกว่านักการเมืองที่พูดน้ำลายฟูมปาก
แสวงหาผลประโยชน์ใส่กระเป๋าพรรคพวกตัวไปวันๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นสมุนทรราชย์หรือ
ทาสทหาร

ประชาธิปไตยที่สนุกกันอยู่ในคนกลุ่มเดียว สนุกกันได้ไม่นานหรอก เชื่อมมเกิด

และในคอลัมน์เดียวกัน ประจำวันที่ 6 ตุลาคม ปีเดียวกัน มังกรห้าเล็บ ก็ได้
เขียนถึงประเด็นนี้อีกครั้งหนึ่งในหัวเรื่องว่า "รายการกิดกันคบแก๊ง" ว่า

มีปมสำคัญทางการเมืองปมหนึ่ง ซึ่งนักการเมือง หรือ ส.ส.ทั้งหลาย เขารู้สึกเป็น
ของสนุกสนาน ที่จะได้เกี่ยวข้องกับ งานนี้คืองาน "แก้กฎหมายเพื่อให้ข้าราชการประจำ
เป็นข้าราชการการเมืองได้"

ใครนี่ก็อยากจะตกตางหาร หรืออยากจะตกตาง พล.อ.อาทิตย์ กำลัง เอก ก็
อ้างเรื่องนี้ขึ้นมาทันที

ราวกับว่าข้าราชการประจำที่จะเล่นการเมืองในปัจจุบัน มีเฉพาะ พล.อ.อาทิตย์ คนนี้

ผมมองไปไกลกว่านั้น มองโดยไม่ได้อยู่ในกลุ่ม เซียร์ หรือกลุ่มชเลียร์ หรือกลุ่มเลีย
ซึ่งๆ หน้า ข้าราชการประจำที่มีความดีความสามารถมีอีกมากมายในแต่ละกระทรวง

ไม่จำเป็นว่าการแก้กฎหมายครั้งนี้จะมีผลประโยชน์บังคับ เฉพาะข้าราชการประจำที่
สังกัดกระทรวงกลาโหม

ไม่จำเป็นว่าการแก้กฎหมายทั้งฉบับ จะมีผู้รับผลประโยชน์เพียงคนเดียว คือ
พล.อ.อาทิตย์ กำลัง เอก

คนที่อยู่กระทรวงการต่างประเทศหลายสิบหรืออาจจะหลายร้อย ผมเคยเจอพวกนี้ใน
งานเลี้ยง ยินพุดฝรั่งทั้งภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส คล่องกว่าผมพูดภาษาไทยตะกุกตะกัก
เพราะความประหม่าเสียอีก

รับรองพูดคล่องกว่า ส.ส.ที่ตีแต่พุดน้ำลายแตกคอ นำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเหรง
หรือส.ส.ที่เป็นแค่พุกหน้าหงิกๆ เยส เยส โบน โบน ไอ โก ทู ซี เวิร์ค (แกลงไปตุงงาน
เมืองนอกครับ)

คนที่เก่ง มีพื้นฐานทางการศึกษา เรียนหนังสือสมัยมีติดบอร์ดที่หนึ่ง/ที่สอง ก็ติดบอร์ดที่ตั้นๆ มาตลอด เพียงแต่เขาจะเล่นไม่เป็น กระโดดขึ้นไปพูด สกปรกลามก เรียกเสียงฮาบนหลังคารถ เวลาหาเสียงเลือกตั้งไม่เป็น

คนเหล่านี้ก็เลยถูกกีดกันไม่ให้รับใช้ชาติบ้านเมือง ด้วยกฎหมายที่ร่างกันขึ้นมา เป็นประโยชน์ในสมัยหนึ่ง

ทำไมเราไม่ใช้ทรัพยากรบุคคลของเราให้เป็นประโยชน์

ทหารที่น่าจะเป็นข้าราชการการเมืองได้ ผมขออนุญาต ยกตัวอย่าง อย่าง พล.ท.ชวลิต ยงใจยุทธ รองเสนาธิการทหารบก นายทหารผู้รอบรู้ในเรื่องการเมือง ปราบเปรี้ยวเจลิยวงลาดและคล่องแคล่วกว่านักการเมืองกระจอกๆ หลายนายที่มีตำแหน่งอะร่าอรัมอยู่ทุกวันนี้

คนอย่างนี้ซึ่ครับ น่าจะเป็นรัฐมนตรี

แต่ความที่มีนักการเมืองกลุ่มหนึ่ง เขากลับ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก กันมาก เขาก็ค่อยๆ ยัดใส่วางหมาก ให้พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก หลุดวงโคจรออกไปเรื่อยๆ เช่นพอมิคนคิดจะแก้กฎหมายเพื่อให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองกัน ก็มีพวกที่คิดว่า กระตุ้ว ส่งเสียงราวกับอาจารย์เสรี วงศ์มณฑา ว่าไม่ตาย-ไม่ได้ ข้าราชการประจำจะต้องเป็นเบี้ยล่าง เบี้ยรองให้ส.ส. โขกสับอย่างเดี๋ยวจะมาบริหารราชการแผ่นดินหรือออกความคิดเห็นในที่ประชุม ครม.มิได้

ทำไมเราต้องกลัวคนเก่ง ? ทำไมถึงกลัวคนดีมีฝีมือ ?

วันนี้เมื่อ 8 ปีที่แล้ว จากกันไม่ได้แล้วหรือปล่อยบ้านเมืองให้หนักการ เมืองบู๊บู๊ยา ทำ บ้านเมืองเหมือนไม่มีชื่อมีแป ทหารทนต์ไม่ไหวลุกขึ้นมาขับไล่พวกเลอะเทอะ จนเกิด 6 ตุลา 2519

เวลาทหารเขาขอเล่นอะไรด้วยพริ้ว ให้เขาเข้าเล่นด้วย มันจะขาดใจตายหรือใจ ครับถึงกิดกันกันนัก

จากคอลัมน์ในวันที่ 12 กันยายน และ 6 ตุลาคม 2527 นี้จะเห็นว่า มังกรห้าเล็บ ได้แสดงความคิดเห็นต่อกรณีการแก้รัฐธรรมนูญในอีกด้านหนึ่งที่ตรงกันข้ามกับที่เคยเขียนไว้เมื่อประมาณหนึ่งปีครึ่งที่ผ่านมา ในการเขียนครั้งหลังนี้ มังกรห้าเล็บ ได้ใช้มาตรฐาน การตัดสินใจการกระทำคนละตัวกับการเขียนในครั้งแรก กล่าวคือ การเขียนครั้งหลังนี้ มังกรห้าเล็บ ได้หยิบเอามาตรฐานของหลักการประชาธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับการยอมรับในความขัดแย้งทางความคิด และเสรีภาพในการคิด มากล่าวถึงควบคู่ไปกับการมองในอีกด้านหนึ่งของข้าราชการประจำที่มีความสามารถ มาเป็นมาตรฐานในการวิจารณ์การเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ ในขณะที่ในการวิจารณ์ถึงเรื่องนี้ในครั้งแรก มังกรห้าเล็บ ได้ใช้ มาตรฐานของการเคารพในหลักการเหนือตัวบุคคล มาเป็นมาตรฐานในการวิพากษ์วิจารณ์

ต่อมา ในช่วงต้นปี 2529 พรรคฝ่ายค้านได้มีการเคลื่อนไหวให้ลงมติไม่รับรองพระราชกำหนดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ 3 ฉบับของฝ่ายรัฐบาล ต่อสถานการณ์ที่สั่นคลอน เสถียรภาพของรัฐบาลอยู่นั้น มังกรห้าเล็บ ได้เขียนในคอลัมน์ประจำวันที่ 25 มกราคม 2529 อธิบายถึงการยุบสภา และการลาออกของนายกรัฐมนตรีมีใจความว่า การยุบสภา เป็นแนวทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อใดรัฐบาลมีปัญหาเกี่ยวกับสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลมีสิทธิที่จะยุบสภา เช่นเดียวกับการที่นายกรัฐมนตรีลาออกอันเนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการกระทำของรัฐบาลไม่ถูกต้อง ทั้งสองวิธี เป็นวิถีทางประชาธิปไตยที่ถูกต้อง แต่ในกรณีอายุของรัฐบาลใกล้จะครบ เทอมและเกิดเหตุการณ์ที่สั่นคลอน เสถียรภาพขึ้น ก็ควร

ที่จะเลือกวิธีการยุบสภาแทนการลาออก เพราะอย่างไรก็ตาม อีกไม่นานก็ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งอยู่แล้ว จึงเป็นการประหยัดรายจ่ายที่ต้องสูญเสียด้วยการร่นระยะเวลาการเลือกตั้งเข้ามา

กรณีที่มังกรห้าเล็บ ได้แสดงความคิดเห็นประกอบการอธิบาย เช่นนี้ นอกจากจะเป็นการให้ความรู้ในเรื่องประชาธิปไตยต่อประชาชนแล้ว ยังเป็นการเตือนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไตร่ตรองรอบคอบยิ่งขึ้นในการเคลื่อนไหวลงมติไม่รับรองพระราชกำหนดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ 3 ฉบับเพื่อล้มรัฐบาล และในวันที่ 18 เมษายน ปีเดียวกัน มังกรห้าเล็บก็ได้เขียนแสดงความคิดเห็นต่อกรณีที่พรรคฝ่ายค้านและพรรคกิจสังคม รวมทั้งกลุ่มการเมืองบางกลุ่ม ได้เคลื่อนไหวเตรียมล้มรัฐบาลด้วยการไม่รับรองพระราชกำหนด 9 ฉบับโดยเสนอแนวทางเช่นเดียวกับกรณีที่พระราชกำหนดธนาคารพาณิชย์ 3 ฉบับว่า หากพระราชกำหนดที่รัฐบาลเสนอไม่ผ่านรัฐสภา รัฐบาลก็ต้องลาออก และหากเป็นกรณีที่อายุรัฐสภาเหลือน้อยมาก ก็ควรยุบสภามากกว่าจะลาออก เพราะการเลือกตั้งเร็วขึ้นเพียง 3-4 เดือน ไม่ถือว่าทำลายระบอบประชาธิปไตย และไม่จำเป็นต้องมีมานะดิ้นรนอยู่เพื่อให้ครบเทอมเพียงเพื่อจะคุยกับลูกหลานในวันหน้าด้วย

กรณีการเคลื่อนไหวเพื่ออภิปรายไม่ไว้วางใจ นายสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นอีกกรณีหนึ่งที่น่าสังเกตว่า เหตุใด มังกรห้าเล็บ เริ่มต้นด้วยการเขียนสนับสนุนฝ่ายค้านให้เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ แต่อีก 13 วันต่อมา กลับตำหนิที่ฝ่ายค้านระดมการโจมตีต่อนายสุรัตน์อย่างหนัก ในการเขียนสนับสนุนฝ่ายค้านนั้น มังกรห้าเล็บได้ให้เหตุผลในคอลัมน์ประจำวันที่ 11 ตุลาคม 2529 ว่า

*...การรุมถล่ม รมว.สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ เป็นวิถีทางของฝ่ายค้าน เห็นอะไรไม่ชอบมาพากลกว่ากันไป มีฝ่ายค้าน 115 คนในรัฐสภา หาเสียงมาได้ถึง 109 คน ก็ต้องถือว่าเป็นการฉกฉวยกำลังกันได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

ผมไม่เคยเชื่อว่า คุณสุรัตน์ โอสถาบุเคราะห์ จะมัวหมอง เรื่องไม้เถื่อนจากพม่า แต่เมื่อคุณสุรัตน์ ยืนอยู่ข้างฝ่ายรัฐบาล กลุ่มฝ่ายค้านก็มีสิทธิที่จะหยิบยกเรื่องที่กลางแกลงใจขึ้นมาอภิปรายโขกสับ

...การได้รับเสียงโหวตรับรองน้อยไป สำหรับรัฐมนตรีสุรัตน์ โอสถาบุเคราะห์ นั้น ต้องนับว่าเป็นเรื่องดี เพราะจะได้ทำให้คุณสุรัตน์ได้มีโอกาสคิดว่า สิ่งที่ท่านมั่นใจว่าทำถูก และทำไปโดยความสุจริตใจนั้นบางครั้งคนอื่น เขาก็อาจมองไปในแง่ลบได้

ข้อเขียนของผมวันนี้ ชักธงเขียว พรรคฝ่ายค้านเต็มที่ เห็นอะไร ไววายวายไว้ก่อน ผิดถูกว่ากันอีกที เห็นรัฐมนตรีคนไหนทำอะไร เลอะ เทอะ รีบบอกกับพี่น้องประชาชนให้รู้

ฝ่ายค้าน เขาทำหน้าที่ของฝ่ายค้านได้ดี ไม่เขียนเขียวกันบ้าง ก็ใจจิตใจดำเกินไปแล้ว

จากการแสดงข้อคิดเห็นข้างต้นนี้ เห็นได้ว่า มังกรห้าเล็บ มองบทบาทของพรรคฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรว่าต้องเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง หากบุคคลในคณะรัฐบาลคนใดกระทำการที่มีสิ่งบอกเหตุว่าไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ต้องชกฟอกแทนประชาชนให้ทราบชัด เจนถึง เบื้องหลังของการกระทำนั้น เสียก่อน แต่ในคอลัมน์ประจำวันนี้ มีข้อน่าสังเกตอยู่ประการหนึ่งว่า มังกรห้าเล็บ ได้กล่าวไว้ว่า ตนไม่ได้ เชื่ออย่างที่ฝ่ายค้านโจมตีว่า นายสุรัตน์ ทูจรีตโน เรื่องไม้เถื่อนจากพม่า แต่ก็เป็นกรณีที่จะเป็นบทเรียนสอนให้นายสุรัตน์พึงตระหนักไว้ว่า การกระทำการใด พึงต้องระมัดระวังผู้ที่ไม่ประสงค์ดีจะทำให้มัวหมองได้ แล้วต่อมาวันที่ 24 ตุลาคม มังกรห้าเล็บก็ได้เขียนโจมตีฝ่ายค้านกรณีที่รัฐมนตรี นายสุรัตน์ หักล้างกับการเขียนในครั้งแรกของตนเองว่า

... เรื่องราวจากความจริง บนถนนการเมืองรัฐมนตรีสุรัตน์ โอสถาบุเคราะห์ คูวไปแล้ว เหมือนกับการชนวัวในสนามกีฬากรุงมาดริด ผู้ชม หรือ ส.ส.ฝ่ายค้าน แม้กระทั่ง ส.ส. จากพรรคที่ร่วมรัฐบาลอยากจะให้จบลงอย่างสะใจ คือเอาให้ "ตายคามือ"

การยื่นมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีคนหนึ่งคนใด และได้มีการลงมติผ่านพ้นไปแล้ว การ "อยู่" หรือ "ตาย" รู้กันตั้งแต่วันนั้นแล้ว

แต่พอมีข่าวลือ ร่ำลือกันมาเรื่อยๆ ว่าถ้าเอารัฐมนตรีคนนี้ออกไป คราวนี้ถึงคิว พวกอีวได้ร่วมรัฐบาลละ ตำแหน่งนี้อีวได้แน่

บางคนรับใช้ใกล้ชิดนายกรัฐมนตรื พลอยกระดึ่กระด้าตามไปด้วย ว่า อาจจะได้ ตำแหน่งรัฐมนตรีใน "โควต้าป่า" เพิ่มมาสำหรับ "การปรับ ครม." หนนี้

การพูดกันไปเรื่อยๆ ปลอ่ยข่าวลือในขณะที่อีกฝ่ายไปทำงานในหน้าที่ให้กับประเทศชาติ แล้วที่สุดก็เหมือนกับการดูการสู้วัวกระทิง คือถ้าไม่บาดเจ็บล้มตาย ไม่สะใจพระเดชพระคุณ

บ้านนี้ เมืองนี้ เราจะต้องอยู่กับแบบ นักสู้วัวกระทิงหรือไง ? ครับ คือต้องหาทุกวิถีทางที่จะล้มกระทิงคู่ในสนามให้จงได้

จะผิดถูกอย่างไร ค่อยว่ากันทีหลัง กำลังอยู่ในสนามชนวัว อยากเห็นเชือดกันซึ่งๆ หน้าฆ่ากระทิงให้ตายสนองอารมณ์ผู้ชมให้จงได้

การเมืองของไทยจะต้องปรับแนวความคิดใหม่กันแล้วครับ ว่าจะต้องมีการ "สร้างสรรค์" บ้าง ไม่ใช่คอยบ่อนทำลาย หรือตามล้างตามผลาญกันลูกเดียว

จะเห็นได้ว่า การเขียนในครั้งนี้อย่างต่างจากครั้งแรกที่เขียนถึงนายสุรัตน์อย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะ เมื่อเปรียบเทียบข้อความที่เขียนในครั้งแรกที่ว่า "ข้อเขียนของผมนวันนี้ ชักธง เขียร์พรรคฝ่ายค้านเต็มที่ เห็นอะไร โวยวายไว้ก่อน ผิดถูกว่ากันอีกที" กับข้อเขียนในครั้งที่สองที่เขียนว่า "จะผิดถูกอย่างไร ค่อยว่ากันทีหลัง กำลังอยู่ในสนามชนวัว อยากเห็นเชือดกันซึ่งๆ หน้า ฆ่ากระทิงให้ตายสนองอารมณ์ผู้ชมให้จงได้" ในลักษณะที่ดำเนินฝ่ายค้าน

ที่เผ่าแต่กลุ่มผู้อื่นโดยไม่พิจารณาถึงความถูกต้อง ซึ่งเห็นชัดว่า เหตุผลที่ยกมาใช้นี้เป็นเหตุผลเดียวกัน แต่ทว่าขึ้นอยู่กับว่าจะหยิบยกขึ้นมาใช้ในสถานการณ์หรือกรณีแวดล้อม เช่นใดเท่านั้น กรณีนี้ ถ้าหากจะมองอย่างผิวเผินว่า มังกรห้าเล็บ ไม่มีจุดยืนที่คงเส้นคงวาในการเสนอแง่คิดทางการเมืองก็อาจมองได้ แต่ถ้าหากพิจารณาถึงข้อเขียนในครั้งแรกของเขาค่าที่ได้พูดไว้อย่างชัดเจนว่า เขาไม่เชื่อว่านายสุรรัตน์จะมัวหมองเรื่องไม้ซุง แต่ผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านจะต้องชักพอกในสิ่งที่มีข้อน่าสงสัยเสียก่อนเสมอ กับ ข้อเขียนในครั้งที่สองที่ได้กล่าวไว้ชัดเจนเช่นกันว่า การยื่นมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีคนหนึ่งคนใด และได้มีการลงมติผ่านพ้นไปแล้ว ก็เป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่ารัฐมนตรีผู้นั้นจะอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้หรือไม่ จึงไม่ใช่เรื่องที่จะต้องมาถล่มกันอีกเป็นระลอกสอง เพียงเพื่อหวังจะได้เข้าไปเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจต้องออกไปก็จะเห็นว่า เหตุผลในข้อเขียนทั้งสองครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า มังกรห้าเล็บมีความคิดของตนเองว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคฝ่ายค้านควรเป็นตัวแทนของประชาชนในการเฝ้าดูพฤติกรรมของฝ่ายรัฐบาล แต่เมื่อผลการลงมติภายหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจออกมาแล้ว บทบาทของฝ่ายค้านก็ควรหยุดลงด้วยมิใช่เผ่าแต่จะโจมตีกันอย่างไม่มีเหตุผลเพื่อหวังให้เสถียรภาพของรัฐบาลสั่นคลอนเพียงอย่างเดียว การสนับสนุนฝ่ายค้าน และการโจมตีฝ่ายค้านในกรณีของนายสุรรัตน์นี้ จึงมิใช่การเขียนถึงในกรณีเดียวกัน แต่เป็นต่างกรณีโดยมีผลการลงมติเป็นเส้นแบ่งอยู่

มังกรห้าเล็บ ได้แสดงข้อคิดเห็นต่อการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2530 แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ ซึ่งมีใจความว่า การที่นักศึกษาจะเปิดอภิปรายนอกสภานั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และไม่มีการเมืองไหนจะมาซื้อเจตนาบริสุทธิ์นี้ได้ด้วยเงินตรา ต่างจากบรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนที่ยอมถอนตัวจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินที่มาซื้อเสียงในรัฐสภาไป แล้ววันที่ 24 เมษายน มังกรห้าเล็บ ก็ได้กล่าวว่า รัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ชุดที่ห้านี้ อาจไม่ยอมเปิดให้มีการอภิปรายในสภา เพราะรู้ว่ารัฐบาลจะแพ้ในสภาอย่างแน่นอน จากข้อคิดเห็นทั้งสองนี้ เห็นได้ว่า มังกรห้า

เลียบยอมรับในบทบาทของกลุ่มพลังทางการเมืองภายนอกรัฐสภา แม้ว่าจะต้องการให้รัฐสภาเป็นแหล่งที่รวมของความคิดเห็นและความขัดแย้งทางการเมืองดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้แล้วก็ตาม

กระนั้นก็ตาม ต่อกรณีที่มีการจัดตั้งสภาปฏิวัติขึ้น เมื่อ เดือน เมษายน 2530 มังกรห้าเล็บ ไม่ยอมรับบทบาทภายนอกรัฐสภานี้ เพราะ เห็นว่า เป็นการจัดตั้งขึ้นมาอย่างเหลวไหลไร้สาระ และทำเสมือนหนึ่งว่าเป็นสมัยนิยมเท่านั้น ความคิดเห็นของมังกรห้าเล็บ ต่อเรื่องนี้ เห็นได้อย่างชัดเจนจากข้อเขียนเรื่อง "ยุคปฏิวัติ" ในวันที่ 27 เมษายน 2530 ที่ได้มีการเขียนถึงการใช้คำว่า "ปฏิวัติ" ในวงการต่างๆ ตั้งแต่แม่คำปฏิวัติการทอดกล้วยแขก ช่างตัดผมแนะนำการปฏิวัติวิธีรักษาเส้นผม พนักงานเก็บขยะปฏิวัติระบบการเก็บขยะ หรือแม้แต่ตามคอกเทล เล่านักก็ยังปฏิวัติบรรยากาศภายในให้แขกที่ไปกิน เหล้าได้ขึ้นไปร้องเพลงบนเวที

ต่อมาในวันที่ 1 พฤษภาคม มังกรห้าเล็บ ได้เขียนล้อเสียดสีสภาปฏิวัติหนักขึ้นไปอีกโดยกล่าวว่า

การประชุมสภาสารพัดจะเป็นแพชั่นใหม่ และเป็นแพชั่นยอดฮิตในประเทศไทย

ยามใดก็ตามที่บุคคลต่างๆ ต้องการพัฒนาชาติบ้านเมืองโดยไม่ใช้กำลัง หรือไม่เสียเลือดเนื้อ ก็ให้บรรดาผู้รักชาติทั้งหลายมาตั้งสภาประชุมกันได้

เราสามารถบอกกับสมาชิกสภาชุดแรกๆ ให้เห็นคุณค่าถึงการเข้ามาประชุมสภาตั้งแต่บัดแรกว่า ท่านจะได้รับสิทธิพิเศษถือเป็นสมาชิกสภาชุดก่อตั้ง

เป็นเกียรติประวัติชั่วลูกชั่วหลานทีเดียว

เมื่อมาถึงสภาที่จะได้พัฒนาประเทศไทยแล้ว ก็ขอตั้งสภาหมอนวดแห่งประเทศไทย
ขึ้น เป็นสภาแรก

... สภาที่จำเป็นสำหรับประเทศไทยอีกสภาหนึ่ง ก็คือ สภาโสเภณี

... เมื่อมีสภาหมอนวด สภาโสเภณีกันแล้ว ฝ่ายชายก็อาจตั้งสภาแมงดาขึ้นมาเพื่อพิทักษ์
และคุ้มครองสตรีเหล่านี้

ถ้าสมาชิกสภาหมอนวด สมาชิกสภาโสเภณี และสมาชิกสภาแมงดา บัดรวมพลังแสดง
ความสามัคคีเมื่อไหร่ ก็เรียกได้ทันทีว่า "แผน 3 ประสาน"

หรือถ้าจะปลุกมีอบ ก็ถือเป็นยุทธการ "กะหรีล้อมเมือง" กันเลย (คงสนุกพิลึก)

โสเภณี ก็รักชาติ หมอนวดก็รักชาติ แมงดาก็รักชาติ และอยากจะปฏิวัติกันทุกคน

รีบตั้งสภากันได้แล้วครับ ข้าจะเซย

ทางด้านความคิดเห็นที่มีต่อวุฒิสภา มังกรห้าเล็บ ได้เขียนไว้เมื่อวันที่ 11
เมษายน 2524 ในหัวเรื่อง "สภาสูง" ว่า

วุฒิสมาชิก คือสมาชิกสภาสูง อาวุโสทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ ผ่านการบริหารบ้านเมือง
มานานแก่เฒ่าเข้า พละกำลังถดถอยน้อยลง แต่สติปัญญายังบริบูรณ์-ประสบการณ์ และความ
รอบคอบมีเพิ่มขึ้น จึงสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสภาสูง มีหน้าที่
ช่วยชี้แนะ หรือคอยเหนี่ยวรั้งบางบทบัญญัติของกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะร่างให้ฝ่ายบริหาร
นำไปใช้

สมาชิกสภาสูงของประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ เขาเข้าสภากันด้วยกันเลือกตั้ง
แต่วุฒิสภาของไทยนั้น แต่งตั้งกันมาโดยตลอด และบางครั้งก็กลายเป็น เรื่องตลกที่เล่นกันไม่เสร็จ

...พูดกันตรงๆ แล้ว บุคคลที่สมควรเป็นวุฒิสมาชิกที่สุด น่าจะเป็นบรรดาท่านอดีต
นายกรัฐมนตรี หรืออดีตรัฐมนตรีบางท่าน คนอย่าง ม.ร.ว. เสรีย์ ปราโมช,
พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ หรือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถ้าท่านไม่สมัครผู้แทนเสีย
ก่อน ท่านเหล่านี้สูงด้วยคุณวุฒิ และวัยวุฒิ และผ่าน เกมการเมืองมานาน น่าจะได้อยู่ในสภา
สูง คอยช่วยชี้แนะให้สภาล่าง

ไม่ใช่ใช้วุฒิสภาเป็นที่เอาใจ นายทหารหนุ่มๆ ระดับพันโท, พันตรี สายคุมกำลังทั้ง
หลายให้มีโอกาสได้เงินเดือนคนละ 8 พันบาท ไว้เสริมบารมีตัวเองกันนายทหารหนุ่ม
"สายคุมกำลัง" เหล่านี้คือคปภวัติ

แล้วพอพวกเขาเป็นกบฏ จับอาวุธลุกขึ้นมาล้มรัฐบาลเป็นที่ปวดกระดองใจไหมครับ
ผมถามจริงๆ เกิด

และเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2526 มังกรห้าเล็บก็ได้เขียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า
วุฒิสมาชิกควรมาจากการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้และความสามารถในแต่ละ
แขนงมาอยู่ในสภาของผู้มีความรู้ ไม่ใช่แต่งตั้งแต่นายทหารยศนายพันที่อยู่หน่วยคุมกำลังมา
นั่งกันอยู่เต็มไปหมด ทำให้งานในหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อการป้องกันประเทศบกพร่อง

สำหรับความเห็นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มังกรห้าเล็บ ได้แยกแยะสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรออกเป็นสี่ประเภท แต่มิได้ระบุว่าประเภทใดที่ตนเห็นว่าเป็นประเภทที่
เหมาะสม ในคอลัมน์ประจำวันที่ 17 พฤษภาคม 2529 มังกรห้าเล็บได้กล่าวถึง สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรเหล่านี้ไว้อย่างละเอียดว่า ประเภทแรก ได้แก่ประเภทที่มีนิสัยขยันหมั่น
เพียร เยี่ยมเยียนราษฎร ผู้แทนฯ ประเภทนี้จะหาเสียงเก็บคะแนนสะสมไปอย่างค่อนเนื่อง

เมื่อถึงเวลาใกล้การเลือกตั้ง มักไม่มีปัญหาความกังวลใจต่อเสียงที่จะได้รับการสนับสนุนจากผู้ลงคะแนน ประเภทที่สอง ได้แก่พวกขี้งู นอนๆ มีคนอุ้มเข้าสภา ผู้แทนประเภทนี้จะเป็นคนที่พรรคการเมืองต้องการให้มา เป็นผู้ชี้เชิดหน้าชูตาพรรค ทางพรรคจะดำเนินการหาเสียงให้จนกระทั่งเข้าไปนั่งในสภา ประเภทที่สาม พวกที่ต้องสลับปีทุกเวลา อยากเป็นรัฐมนตรี ผู้แทนประเภทนี้จะลืมน้ำที่ของการ เป็นผู้แทนเสียหมด มีแต่คอยวิ่งเข้าหาผู้ใหญ่วงการต่างๆ เช่น วงการทหาร วงการรัฐมนตรี และวงการผู้ที่เป็นอดีตนายกรัฐมนตรี ประเภทสุดท้าย ได้แก่ พวกที่หัวโขนเต็มที หวีลีนรุงรัง ผู้แทนพวกนี้จะทุ่มเทเงินในช่วงหาเสียงเลือกตั้งมากจนเป็นหวีลีนรุงรัง แต่พอได้เป็นผู้แทนฯ แล้ว ก็กลายเป็นผู้แทนรับจ้าง หรือเป็นผู้แทนขายตัว

จากการสำรวจแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันรัฐสภา ของมังกรห้าเล็บ จากคอลัมน์ "สวัสดิเวลาเช้า" อย่างต่อเนื่องตั้งแต่รัฐบาลชุดที่หนึ่งของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ จนถึงรัฐบาลชุดปัจจุบัน พบว่า มังกรห้าเล็บยึดถือในหลักการที่ว่า เสียงส่วนใหญ่ควรจะเป็นเสียงที่เป็นมติในการตัดสินใจว่าควรกระทำอย่างไรต่อเรื่องหนึ่งๆ และค่อนข้างจะให้ความสำคัญต่อสภาผู้แทนราษฎรมาก เห็นได้จากกรณีที่มีการพยายามผลักดันให้ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และที่เห็นได้ชัดอย่างต่อเนื่องก็คือ กรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา มังกรห้าเล็บมักจะ เสนอให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งแทนที่จะใช้อำนาจยุบสภา ยกเว้นในกรณีที่อายุของรัฐบาลชุดนั้น เหลือเวลาไม่มากนักเท่านั้น ความคิดเห็นต่อบทบาทของรัฐสภาของมังกรห้าเล็บ เค้นชัดยิ่งขึ้น เมื่อเกิดกรณีการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญซึ่งมังกรห้าเล็บได้ย้ำว่า การต่อสู้ในประเด็นปัญหาที่มีความขัดแย้งกัน ควรต่อสู้กันในรัฐสภา มิใช่ออกไปทำการประท้วงหรือใช้อำนาจกดดันภายนอกรัฐสภาจนอาจทำให้ปัญหาลุกลามใหญ่โต เกินกว่าที่เป็นจริง ความคิดเห็นในข้อนี้สามารถเห็นได้จากกรณีที่มังกรห้าเล็บได้กล่าวโจมตีการประท้วงอดอาหารของ ร.ต.ฉลาด วรฉัตร และ พ.ต.ต.อนันต์ เสนาขันธ์

จากกรณีการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญนี้ ทำให้เห็นว่า ประชาธิปไตยในความเห็นของมังกรห้าเล็บมีคุณลักษณะหลายประการ และในการพิจารณาปัญหาแต่ละกรณีนี้

มังกรห่าเล็บจะมีมาตรฐานในการวัดที่แตกต่างได้ โดยจะเลือกใช้มาตรฐานของหลักการประชาธิปไตยโดยลักษณะใดลักษณะหนึ่งมาวิจารณ์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเห็นที่คิดว่าเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นมาเป็นบรรทัดฐานในการวัด ดังเช่น ในกรณีการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญครั้งแรก มังกรห่าเล็บได้ต่อต้านการแก้รัฐธรรมนูญโดยยึดหลักการประชาธิปไตยในส่วนที่เห็นว่า บุคคลควรปฏิบัติตามครรลองที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ มิใช่คอยปรับแก้รัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความต้องการของตัวบุคคล เหตุผลในการคัดค้านครั้งนี้ มังกรห่าเล็บได้ให้ความเห็นว่า การแก้รัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการแก้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับบุคคลเพียงกลุ่มเดียวอันหมายถึงกลุ่มทหารเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกที่ต้องการจะควบตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย พร้อมกันนั้น ก็ได้โจมตีด้วยการชี้แจงด้วยเหตุผลโดยตรงและการเสียดสีต่อประเด็นการคงอำนาจวุฒิสภาและการให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองได้ต่อไปว่า ดูเหมือนกฎหมายและรัฐธรรมนูญที่มีอยู่นั้น มีไว้เพื่อคอยแก้คอยปรับให้เข้ากับตัวบุคคล

ส่วนกรณีการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญครั้งที่สอง มังกรห่าเล็บ ได้ใช้มาตรฐานในการวัดอีกตัวหนึ่งที่ต่างไปจากมาตรฐานตัวแรก กล่าวคือ มังกรห่าเล็บได้ใช้หลักการประชาธิปไตยในส่วนของการมีเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็น และการยอมรับในเรื่องความแตกต่างและความขัดแย้งทางความคิดมาเป็นมาตรฐานในการวัดสำหรับการแก้รัฐธรรมนูญในครั้งนี้ และให้เหตุผลประกอบว่า ระบอบประชาธิปไตยจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความคิดเห็นต่างได้แสดงความคิดเห็นนั้นออกมาในรัฐสภา อีกทั้งผู้ที่เรียกร้องให้มีการแก้รัฐธรรมนูญก็ไม่จำเป็นต้องเป็น เฉพาะผู้ที่รับใช้ความต้องการของทหารเท่านั้น ดังนั้น การให้ข้าราชการประจำสามารถเป็นข้าราชการการเมืองได้ด้วยนั้น จึงเป็นผลดีในแง่ที่ว่า ประเทศจะสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลให้เป็นประโยชน์ควบกันได้ทั้งสองทาง และข้าราชการประจำโดยเฉพาะนายทหารระดับสูงก็มีความรอบรู้และความสามารถทางการเมืองสูงกว่านักการเมืองเสียด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามังกรห่าเล็บ จะมีมาตรฐานการวัดที่ตรงกันในแต่ละกรณี

แต่ เขาก็ยังยึดในหลักการของประชาธิปไตยบางส่วน เช่นกรณีที่เขาเห็นว่า เป็นสิทธิ์อันชอบธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ในรัฐสภา นอกจากนี้ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคฝ่ายค้านได้เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายสุรชัย โอสถาญุเคราะห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมังกรห้าเล็บ ได้เขียนสนับสนุนการกระทำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มนี้ และต่อมาก็ได้กลับใจตีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มนี้อีกหลังจากที่มีการลงมติในการอภิปรายแล้ว แสดงให้เห็นว่า มังกรห้าเล็บ ยึดถือคติกาของประชาธิปไตยในข้อที่ว่า เมื่อมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งจนในที่สุดสามารถลงมติโดยยึดหลักของคะแนนเสียงส่วนใหญ่แล้ว ทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามมตินั้น

สำหรับแง่คิดต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มังกรห้าเล็บมีความเห็นที่อยู่บนหลักการของประชาธิปไตย กล่าวคือ เห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรควรทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาล วุฒิสภาควรประกอบด้วยผู้ที่พร้อมด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิอย่างแท้จริง มิใช่มีแต่ทหารเท่านั้นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นวุฒิสมาชิก เพื่อประคองสถานะภาพของนายกรัฐมนตรีให้ดำรงไว้ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น แม้ว่า มังกรห้าเล็บ จะไม่ได้ระบุโดยตรงว่า ตนเองนิยมประเภทใด แต่ก็สามารถตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่า มังกรห้าเล็บนิยมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีนิสัยขยันหมั่นเพียร เยี่ยมเยียนราษฎร เพราะเป็นการส่งเสริมระบอบรัฐสภา ไม่เหมือนกับประเภทอื่นๆ อีก 3 ประเภทที่ทำลายระบอบรัฐสภา

จากการให้สัมภาษณ์ของ โกวิท สิตลาพันธ์ ต่อแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันรัฐสภา โกวิท ได้กล่าวว่า

ที่เป็นความคิดปัจจุบันผมนะ ถ้ารัฐสภาไปมีความคิดขัดแย้งกับฝ่ายบริหารได้เต็มที่ ก็เท่ากับว่าเพราะมีรัฐบาลสองชุด แล้วผมว่าการทำงานมันจะทำได้ ผมเองสนับสนุนระบบรัฐสภา แต่ว่า สมมติ ๗ วันนี้ พรรคมี 4 พรรค 2 พรรคแรกเป็นฝ่ายรัฐบาล สองพรรคหลังเป็นฝ่ายค้าน สองพรรคหลังก็ควรจะรอและให้โอกาสแก่เขาบ้าง เพราะเขามีขอบเขต

การทำงานเพียงแค่ 4 ปี แต่ถ้าเราเรียกมาโขก มาคุกคามเขา ผมมักจะตีหรือเสียดสี ผมจะกระแนะกระแหน เล่นงานก็ตอนที่ก่อนเขาจัดตั้งเป็นรัฐบาล ผมจะเขียนด้วยความสบายใจ ผมจะเกิดความรู้สึกหมั่นไส้ว่าไม่ค่อยจะ เชื่อมือว่า ท่านจะมา เป็นรัฐมนตรีได้ ผมก็เขียนกระแนะกระแหนได้ แต่เมื่อท่านเป็นไปแล้ว ถ้าเรามีหลักฐานว่า เขาทุจริตเราก็คงได้ แต่เรื่องหลักฐานว่า เขาทำงานอ่อนนี่มันไม่มีบรรทัดฐานมาวัด เหมือนเอาปรอทวัดไข้ เพราะฉะนั้น จุดนี้เราไม่ควรไปคบตีที่มด้าเขา เขาอาจจะ เป็นคนเจียบไม่ชอบสร้างข่าว ก้มหน้าก้มตาทำงานของเขาไปก็เลยไม่ดัง ผมไม่ชอบที่จะไปจ้องตีเขาทำเดี๋ยว ระบบรัฐสภาถ้าไปเช่น ฝ่ายบริหารให้มากๆ แล้วก็แน่นอนแหละ ฝ่ายบริหารก็ไม่เป็นอันทำงานกัน ใจผมยังอยากให้ฝ่ายบริหารทำงานไป แล้วฝ่ายรัฐสภา กรรมการต่างๆ นานาน่าจะเรียกมาชี้แจง เรียกมาสอบถาม แต่ตอนหลังกลายเป็นว่ากรรมการเรียกมาโขกสับ เรียกมาตะคอกว่าเรื่องนี้ท่ายังใจ มันก็เหมือนกับมีรัฐบาลสองชุด พวกที่เป็นพรรคฝ่ายค้านก็ไม่อยากให้พรรคอื่นเป็นรัฐบาลอยู่แล้ว ก็อิจจายู่หน่อยๆ แล้ว แล้วคุณก็ตั้งหน้าตั้งตาเรียกผมมาชี้แจงตลอด มันก็มีความขัดแย้งภายในประเทศชาติกันตลอด ทำไมเราไม่คิดอย่างเป็นธรรมว่า เราจะถล่มหลายทุกอย่าง หาเสียงแบบเต็มทีภายใน 4 ปี เราจะพยายามให้คนเลือกเราเข้าสภาให้ได้ 300 เสียง เราจะ เป็นนายกรัฐมนตรีเอง โดยไม่ต้องไปอาศัยทหารเลย ถ้าเขาทำอย่างนี้ ระบบรัฐสภาก็จะแข่งขัน คนมันก็จะศรัทธา มันไม่ใช่ว่าไม่ได้เป็นรัฐมนตรีสมัยนี้แล้ว ไม่ได้เป็นจนถึงแก่ตาย ก็รออีก 4 ปีได้

ส่วนความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น โกวิท ได้กล่าวว่า

ผมมีความรู้สึกเรื่อง ส.ส. อยู่อย่างหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่ไม่ดี ผมไม่ชอบ ส.ส. จนผมมีความรู้สึกว่าคุณที่จะรับใช้ชาติบ้านเมือง ควรจะรับใช้ครอบครัวของคนให้ดีเสียก่อน ผมอาจจะยึดติดกับวัตถุมากไป คิดในมุกกลับนะว่า ประเทศเราตั้ง 54 ล้านคน คนที่รวย คนที่มีการศึกษา คนที่มีอุดมคติทางการเมือง คนที่พร้อมที่จะเล่นการเมืองมีมาก แต่บางทีโอดลงไปถูก ส.ส. ปากจัดที่แข่งกับเขาค่าเขาจนเสียผู้เสียคนไป อ้างเรื่องจริงบ้างไม่จริงบ้างเลยไม่อยากเล่นการเมือง แต่ผมเองต้องการให้คนที่ เป็น ส.ส. พันความเดือดร้อนชั้นมูล

ฐานเสียก่อน ผมไม่ชอบเลยที่เห็น ส.ส. จนลูกเด้าก็ยั้งกระเหม็ดกระแหม่ แต่พอก็ยั้งเอาเงินไปพิมพ์ใบปลิว พ่อยังเอาเงินไปแจกชาวบ้านเพื่อซื้อเสียง นั่นเป็นความเห็นแก่ตัว เป็นการสนองตัณหาของหัวหน้าครอบครัวแต่ผู้เดียว กระสันอยาก เป็นใหญ่เป็นโต แต่ไม่ได้สร้างพื้นฐานอะไรให้ครอบครัวลูกเด้าไว้ก่อนเลย อย่างตัวผมยอมรับว่าผมมีฐานะดี แต่ไม่มีฐานะดีถึงไปเล่นการเมืองเลย คือไม่พร้อม และถ้าต้องไปเล่นการเมืองแล้ว ต้องไปทำให้ครอบครัวลำบาก ผมว่าไม่ยุติธรรมสำหรับครอบครัว ประเด็นนี้ไม่ได้อยู่ที่ว่า ส.ส. จน เข้าไปแล้วจะไปกอบโกยมูมมามกิน เรื่องนี้มันอยู่ที่แต่ละคนๆ ไป บางคนเข้าไปแล้วก็ยังจนเหมือนเดิมก็มี ผมรู้สึกมันไม่แฟร์ต่อลูกเมียเท่านั้น มีเงินอยู่ 3 ล้านบาท แทนที่จะเอาให้ลูกเมีย กลับเอาไปละลายน้ำเพื่ออยากเป็น ส.ส. ทำเดียว ทำไมทำเป็นมาอ้างว่าเสียสละเพื่อชาติ ผมรู้สึกว่าพวกนี้ไม่ได้เสียสละเพื่อชาติ พวกนี้อยากดัง อยากเด่น อยากโก้ มีบมด้อย อยากจะเป็นนักการเมือง อยากจะให้คนเรียกท่าน อยากจะเป็นรัฐมนตรี แต่ท่านที่รับผิดชอบต่อครอบครัวก็ไม่ต้องเดือดร้อน ผมไม่ต้องการ ส.ส. รวยเช่นกัน เพียงแต่ต้องการให้ ส.ส. รับผิดชอบต่อครอบครัวให้ดี เสียก่อนค่อยมารับผิดชอบต่อประเทศชาติ

จากการให้สัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นต่อสถาบันรัฐสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ โกวิท จะเห็นว่า ความคิดที่แท้จริงของโกวิท ที่อยู่เบื้องหลังนามปากกา "มังกรห้าเล็บ" ก็ยังนิยมความเป็นประชาธิปไตยอยู่ และยึดคติกาของประชาธิปไตยเป็นหลักด้วย เช่น สภาผู้แทนราษฎรควรให้โอกาสรัฐบาลทำงานให้ครบเทอม 4 ปี แต่จะสามารถชักพอกและ เป็นตัวแทนของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาลได้ก็เพียงในระดับที่เห็นว่าน่าจะเป็น เรื่องที่มีบมทุจริตหรือการทำผิด ไม่ใช่ข้อสอบไปเสียทุกเรื่อง เพื่อมุ่งทำลายรัฐบาลแต่อย่างเดียว โกวิท ยังต้องการที่จะเห็นเสถียรภาพของรัฐบาลด้วย ดังเห็นได้ที่ความคิดที่ต้องการให้แต่ละพรรคการเมืองพยายามหาเสียงให้มีสมาชิกพรรคเข้าไปอยู่ในสภาให้ครบ 300 คน เพื่อจัดตั้งรัฐบาลที่มีเสียงสนับสนุนที่มั่นคง

สำหรับความคิดเห็นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น โกวิทมองเพียงแค่ในประเด็นที่ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรอยู่ในฐานะที่รับผิดชอบต่อครอบครัวได้ดีแล้ว

เมื่อพิจารณาประกอบกันระหว่างแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันรัฐสภา ของมังกรห้าเล็บ จากคอลัมน์ "สวัสดิเวลาเช้า" กับแง่คิดที่เป็นจริงของ โกวิท สัตลาตัน แล้ว จะเห็นได้ว่า ทั้งสองส่วนมีแนวทางที่เป็นไปอย่างสอดคล้องกันในหลักการทางการคิด โดยเฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับการรักษาติกาประชาธิปไตยแล้ว จะมีความเด่นชัดมากในส่วนที่เป็นแง่คิดเกี่ยวกับ สถาบันรัฐสภา

แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันพรรคการเมือง

ในช่วงที่กระแสการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญมีความขัดแย้งสูงขึ้น มังกรห้าเล็บได้ทำนายไว้เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2525 ว่า จะมีการยุบสภา และ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ จะเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ต่อมา เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2526 มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนถึงระบบพรรคการเมืองกับการเป็นนายกรัฐมนตรีว่า

ระบบพรรคการเมือง ไม่ว่าที่ไหนในโลกที่มีระบอบเสรีประชาธิปไตย ผู้นำพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภาจะเป็นผู้ฟอร์มคณะรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศชาติสืบไป

หัวหน้าพรรคที่มีเสียงสนับสนุนน้อย หรือถูกพรรคได้เข้าสภาน้อยกว่า ก็จะเป็นพรรคฝ่ายค้านไปในทันที

ของไทยเรามีตำแหน่งใหม่ เป็นการให้เกียรติแก่หัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน เทียบเท่าระดับรัฐมนตรีคือ "ผู้นำพรรคฝ่ายค้าน"

ตำแหน่งนี้ ก็คือ "ชิว" รอเวลาที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป หากรัฐบาลชุดนั้นมีอันเป็นไปตามวิกฤตการณ์ทางการเมือง

นายกรัฐมนตรีจึงควรจะเป็นผู้ที่มาจากพรรคการเมือง มี "ความพร้อม" ในการที่จะ
รับใช้ประเทศชาติ

...คนที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง ก็ไม่ควรมาเล่นการเมือง หรือยุ่งวุ่นวายกับการ
เมืองเขา ในเมื่อกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประเทศ เปิดโอกาสให้สำหรับผู้ที่มีความกระสัน
ในทางการเมือง เข้าสังกัดพรรคการเมืองพรรคไหนก็ได้ กฎหมายไม่เคยห้าม

...มันทุเรศไหมครับ มีพรรคการเมือง ตั้งเกือบ 20 พรรค ใกล้เคียงจะเลือกตั้งที่ไร
คิดกันแต่ว่านายกรัฐมนตรีคนต่อไปจะมาจาก "ข้าราชการประจำ" หรือคนที่ "ไม่มีพรรค
การเมืองสังกัด"

และภายหลังจากที่มีการเลือกตั้งทั่วไปและทราบผลในวันต่อมาว่า พรรคกิจสังคม
ได้ที่นั่งในสภามากที่สุดคือ 93 ที่นั่งแล้ว มั่งกรหัวเลี้ยว จึงได้เขียนถึงบทบาทของพรรคการเมือง
ต่อการจัดตั้งรัฐบาล ในคอลัมน์ ประจำวันที่ 21 เมษายน 2526 ว่า

...บัดนี้ ประเทศชาติเรามีเสรีประชาธิปไตย มีโอกาสได้เลือกผู้แทนราษฎร เข้า
รัฐสภาเพื่อค้นหาทีมงานที่จะบริหารประเทศชาติ และพรรคที่ได้รับความนิยมสูงสุด จาก
การเลือกตั้งครั้งนี้ก็คือ พรรคกิจสังคม ซึ่งได้รับเลือกเข้าสภาถึง 93 เสียง

ผมไม่ได้เสนาหา ยาใจ หรือหลงใหลได้ปลื้มไปกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หรือ
ครับ ผมรำคาญคนแก่มาแต่ไหนแต่ไร ท่านผู้อ่านก็คงจะทราบได้จากข้อเขียนของผม

แต่ผมมั่นคงในหลักการ เมื่อพรรคกิจสังคมได้รับเลือกตั้ง มีเสียงข้างมากในรัฐสภา
พรรคกิจสังคมก็ควรที่จะได้เป็น "แกนนำ" ในการจัดตั้งรัฐบาล

และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นั้นแหละ จะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีไปชั่วคราวก่อน

เว้นเสียแต่ว่า พลพรรคกิจสังคม หมั่นน้ำใจประชาชนที่เลือกเข้ามาเอาตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีใส่พานไปเร่งถวายให้กับนายทหารเก่า คนไหนสักคน

ถ้าไม่เคารพความคิดเห็นของประชาชนแบบนี้ ก็ตามแต่ใจพรรคกิจสังคม เกิด

ประชาชน เขาเลือกพรรคกิจสังคมมาก ๆ ก็เพราะอยากให้กิจสังคมจัดตั้งรัฐบาล ไม่
ใช้ให้กิจสังคมไปเที่ยวกราบไหว้ อ้อนวอนทหารมาเป็นนายกฯ...

วันที่ 22 เมษายน รุ่งขึ้น มังกรห้าเล็บก็ย้ายถึงท่าทของพรรคการเมืองอีกว่า
"เราต้องรู้จักเคารพมติมหาชน พรรคการเมืองไหน ได้รับเสียงข้างมากในรัฐสภา ก็ควร
จะให้หัวหน้าพรรคการเมืองพรรคนั้น ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี"

มังกรห้าเล็บ ได้พยายามใช้ข้อเขียนในคอลัมน์ "สวัสดิเวลาเช้า" ผลักดันให้ยึด
ถือหลักการที่ว่า นายกรัฐมนตรีต้องมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากในรัฐ
สภา เขาได้เขียนถึงหลักการนี้ติดต่อกัน เป็นวันที่สาม ในคอลัมน์ประจำวันที่ 23 เมษายน ว่า

...ปัญหาระหว่าง "ตัวบุคคล" และ "หลักการ" นั้น เป็นปัญหาที่ขบขันไม่แตก
สำหรับท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และท่านวุฒิสมาชิกทั้งหลาย ทั้งเก่าและใหม่

คือท่านจะเลือกใครขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี

ในด้านตัวบุคคลแล้ว ผมเองก็เห็นคล้อยตามท่านทั้งหลายว่า พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรีรักษาการขณะนี้ เป็นผู้ที่เหมาะสม

อาจจะ เป็นเพราะท่านรูปหล่อ, ร้องเพลงเพราะ, แต่งกายสะอาดสะอ้าน เวลา
เดินเห็นท่าทำคอเอียงๆ น่ารัก ฯลฯ สุดแท้แต่จะหลงใหลได้ปลื้มกันไป

แต่ในด้านหลักการนั้น บัดนี้ ประเทศเรามีระบอบเสรีประชาธิปไตย

เรามีการเลือกตั้งที่เพิ่งจะผ่านพ้นมาหยกๆ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526

พรรคกิจสังคม โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับเลือกตั้งเข้ามามากกว่าทุกพรรค

โดยหลักการ และโดยความถูกต้อง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จะต้องเป็นผู้จัดตั้ง
รัฐบาล และตัวคุณชายคึกฤทธิ์ เองจะต้องรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เมื่อคุณเปรม ไม่มีอะไรสักอย่าง นอกเหนือจากความหล่อ ร้องเพลงเพราะ กับ
ความชราที่สะสมมากกว่า 64 ปี

ทำไมจะต้องมาเคี้ยวขี้เฒ่าให้ คุณเปรม คิมสุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีอีกหน

จะเล่นกันด้วย "หลักการ" หรือขอเอาข้างเข้าดู ยึดติดแต่ "ตัวบุคคล" ให้ผ่านพ้น
ไปวันๆ...

มังกรห้าเล็บ ได้เขียนยืนยันหลักการเดิมต่อเนื่องกันอีกหลายวัน จนกระทั่ง เมื่อ
วันที่ 2 พฤษภาคม หลังจากที่พ้อท่านายได้แล้วว่า พล.อ. เปรม คิมสุลานนท์ จะได้กลับมา
เป็นนายกรัฐมนตรีอีก มังกรห้าเล็บ จึงได้เขียนในคอลัมน์ประจำวันนั้นว่า

บ้านนี้ ก็คงพอรู้กันแล้วว่า ใครคือนายกรัฐมนตรีคนต่อไปของประเทศไทย

ผมขอแสดงความยินดีกับ พล.อ. เปรม คิมสุลานนท์ ด้วยครับ

เมื่อสมาชิกรัฐสภา เขาเห็นดีเห็นงามกันแบบนี้ ใครจะไปตัดทานทานได้

จะให้ผมอยู่ในตำแหน่งไหนก็ได้ ผมไม่มีข้อแม้

ผมไม่เกียจงอน ขอให้ผมได้รับประทานบ้างเถิด ฯลฯ

บัดชบ และบัดสี สิ้นดี ครับ

... เมื่อไม่มีฝ่ายค้าน หรือฝ่ายค้านไม่มีกำลัง คราวนี้แหละ รัฐบาลนี้จะกดหัวประชาชนอย่างไรก็ทำได้ตามใจชอบไปอีกถึง 4 ปีเต็มๆ

รัฐสภาจะตกอยู่ในสภาพเผด็จการที่แท้จริง

มังกรห้าเล็บ มีความคิดเห็นว่า พรรคการเมืองในประเทศไทยยังขาดคุณสมบัติของการเป็นพรรคการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ยังขาดความเป็นตัวของตัวเอง และไม่มีจิตใจที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารในฐานะพรรคฝ่ายค้านแทนประชาชน นอกจากมังกรห้าเล็บ จะยอมรับความจริงในข้อนี้แล้ว ยังยอมรับด้วยว่า การเล่นการเมืองในประเทศไทยยังต้องใช้เงินเป็นฐาน และหัวหน้าพรรคการเมืองต้องมีเงิน และต้องรู้จักใช้เงินด้วย ดังที่ได้เขียนไว้เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2529 ว่า

คนที่จะเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ต้องยอมรับสัจธรรมอย่างหนึ่งในโลกนี้ คือ "หัวหน้าพรรคการเมืองต้องมีเงิน และต้องรู้จักใช้เงิน..."

ผมขอยืนยันว่า การเล่นการเมืองในประเทศไทยนั้น ต้องใช้เงินเป็นฐาน ใครจะอ้างว่าบริสุทธิ์ สะอาด มิได้ใช้เงินหว่านไปรยนั้น ท่านมีสิทธิพูดได้

และผมก็มีสิทธิไม่เชื่อ เราไม่ว่ากันครับ

หลังจากที่ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศยุบสภาอีกครั้ง เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2529 อันเนื่องมาจากพระราชกำหนดชนสงฆ์ทางบกไม่ผ่านการรับรองของรัฐสภา มังกรท่าเลียบก็ได้เริ่มผลักดันความคิดของตนเองออกมาในข้อเขียนเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2529 อีก โดยมีการเสนอว่า หัวหน้าพรรคการเมืองแต่ละพรรค ล้วนมีคุณสมบัติ มีผลงานความดี และมีความสามารถถึงพร้อมที่จะ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ทุกคน และต่อมา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน ก็ได้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนให้หัวหน้าพรรคทุกพรรค ควรพร้อมที่จะ เป็นนายกรัฐมนตรีเอง และในการหาเสียง เลือกตั้งแต่ละพรรคก็ควรระบุตัวบุคคลที่จะจัดตั้ง เป็นคณะรัฐมนตรีให้ประชาชนทราบ เลย มังกรท่าเลียบ ได้ทิ้งท้ายสนับสนุนความคิดเห็น ของตนว่า " เล่นการเมืองแล้วอายุที่จะบอกว่า ฉันพร้อมที่จะ เป็นนายฯ ผมว่าเป็นเรื่องตกลงสินดี"

นอกจากมังกรท่าเลียบ จะพยายาม เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีมาจากหัวหน้าพรรค การเมืองแล้ว ยังได้เสนอความคิดเห็นต่อให้ประชาชน เลือกพรรคการเมือง แทนการเลือก ผู้แทนราษฎร เป็นรายบุคคล เพื่อจะได้รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมาก ในสภาไม่ใช้รัฐบาลผสมอย่างที่ผ่านมา มังกรท่าเลียบ กล่าวถึงความคิดเห็นนี้ไว้ใน คอลัมน์ประจำวัน ที่ 21 กรกฎาคม 2529 ก่อนถึงวันเลือกตั้งเพียง 6 วัน ดังนี้

... เรามีรัฐบาลผสมกันมาจนแสน เบื่อแสน เขียนไม่รู้ก็ยุคก็สมัยแล้ว เพราะพรรคการเมือง ไม่เคยให้ความสำคัญของพรรค ไม่เคยให้เกียรติพรรคของตัวเอง

ไปนี่ก็อยู่ประ เด็น เดียว ถ้าได้ร่วมรัฐบาล ก็พอใช้หนี้ได้

ถ้าไม่ได้ร่วมรัฐบาล เดียว เทียวหน้า ไม่มีทุนทรัพย์ลงสมัครรับ เลือกตั้งอีก กลัวอยู่แค่นี้แหละ

เมื่อใดก็ตามที่คนเรา เกิดความคิด เช่นนี้ เมื่อนั้น คนเราก็จ้องหาทางที่จะกอบโกย
คอรัปชั่น

...วิธี "เลือกเป็นพรรค"นี้ จะทำให้เราได้พรรคการเมืองที่รับผิดชอบเต็มตัว ถ้า
รัฐบาลทำอะไรไม่ดี ก็แสดงว่าพรรคการเมืองพรรคนั้นไม่ดี

จะปิดความรับผิดชอบให้พ้นตัวมิได้

เมื่อพรรคหนึ่งพรรคใด ได้เป็นรัฐบาล การเคลื่อนไหวต่างๆ ก็กระฉับกระเฉง
ว่องไวไม่ช้าเชยง เพราะชาช้ายมาจากพรรคหนึ่ง ชาชวามาจากอีกพรรค

เวลานี้ แต่ละพรรคเขาส่งผู้สมัครเกินครึ่งของ ส.ส.ในสภาทุกพรรค เขาพร้อมเป็น
รัฐบาลโดยไม่ต้องผสมกับใครอยู่แล้ว

ให้พรรคทำหน้าที่เลือกคัดสรรผู้สมัครที่ดี มีคุณภาพ ให้เขาจัดสรรนักรบริหารที่มีฝีมือ

ให้พรรคการเมือง เขาเลือกคน แล้วประชาชนไปออกเสียงเลือกพรรค

ท่านก็จะได้ "คณะรัฐบาล" ที่มาจากการเลือกตั้งจริงๆ ไม่พอใจหรือ?

แต่แล้ว หลังจากทีผลการเลือกตั้งปรากฏออกมาว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนน
เสียง 100 ที่นั่ง พรรคชาติไทย ได้ 63 ที่นั่ง พรรคกิจสังคมได้ 53 ที่นั่ง และพรรคราษฎร
ได้ 18 ที่นั่ง และรัฐบาลชุดที่ 5 ของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้จัดตั้งขึ้นในวันที่ 5
สิงหาคม โดยมี พล.อ. เปรม เป็นนายกรัฐมนตรี มิใช่ นายพิชัย รัตตกุล หัวหน้าพรรค
ประชาธิปัตย์ ซึ่งได้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภามากที่สุด ซึ่งผิดจากความปรารถนา
ของมังกรห้าเล็บที่ได้เรียกร้องให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้ที่นั่งในรัฐสภามากที่สุด เป็นผู้จัด
ตั้งรัฐบาล และดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยตนเอง มังกรห้าเล็บ จึงได้เขียนคำหับ
บรรดาศักดิ์การเมืองและพรรคการเมืองที่เอาแต่ร่วมรัฐบาลในคอสมันน์ประจำวันที่ 6 สิงหาคมว่า

...การเมืองของไทยสมัยนี้ เขามีอยู่ 2 ฝ่ายเท่านั้น คือฝ่าย "ร่วมรัฐบาล" กับ ฝ่าย "รอร่วมรัฐบาล"

มีรัฐบาล โด่คร้ออยู่แล้ว

สุดแต่ใครบุญญาवासนาดี ก็จะได้เข้าไปร่วมพรรคไหน มีผู้แทนน้อย ก็ไม่มีโอกาส เข้าไปร่วม ให้เป็นพรรค "รอร่วมรัฐบาล" ไปก่อน

เดี๋ยวนี้ เป็นสูตรสำเร็จ ในหัวใจของผมว่า มีการเลือกตั้งครั้งใด พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ จะต้องเป็นนายกรัฐมนตรี

ฝ่ายค้านไม่มี มีแต่ฝ่ายชะเง้อรอคอยให้ เขาคืบขึ้นไปร่วมรัฐบาล

เมื่อระบบการเมืองของเรา เป็นเช่นนี้ ทุกพรรคก็ไม่มีใครใส่ใจที่จะวางนโยบาย ช่วยเหลือประชาชน

ทุกพรรคกระเหียนกระหือริ่ที่จะได้ร่วมรัฐบาล

ถ้าไม่ร่วม-กลับไม่มีทุนลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งหน้า

ผมอยากรู้กันว่า อยากร่วมรัฐบาล หรืออยากเข้าไปบริหารประเทศ หรืออยากเข้าไปคอร์ปชั่นครับ ?

การที่ มังกรห้าเล็บ ได้ตำหนิบรรดาพรรคการเมืองและนักการเมืองที่มุ่งหน้าแต่ จะเข้าร่วมรัฐบาลโดยไม่ยอม เป็นฝ่ายค้านนั้น เพราะมังกรห้าเล็บถือว่า บทบาทของ พรรคฝ่ายค้านมีความสำคัญมากในระบบการเมืองแบบรัฐสภา ทั้งนี้ เนื่องจากระบบเช่นนี้จะ

ดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จะต้องประกอบด้วยฝ่ายบริหาร และฝ่ายที่คอยตรวจสอบการบริหาร แทนประชาชนซึ่งถือว่าเป็นฝ่ายที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาติก็ว่าได้ และไม่เพียงเท่านั้น มังกรห้าเล็บ ยังมองบทบาทของพรรคฝ่ายค้านกว้างไกลไปถึงการทำหน้าที่เป็นรัฐบาลเงาด้วย ข้อคิดเห็นประการนี้ มังกรห้าเล็บ ได้แสดงไว้ในคอลัมน์ประจำวันที่ 11 กรกฎาคม 2529 ดังนี้

...ถึงเวลาหรือยัง ที่พรรคการเมืองแต่ละพรรค จะจัดรัฐมนตรีเงาในพรรคของตน ให้ดูแลแต่ละกระทรวงในยามที่พรรคของตนไม่ได้ร่วมรัฐบาล ให้รัฐมนตรีเงาเหล่านั้น คอยจ้ำจี้จ้ำไช คอยสงสัยว่า จะมีการทุจริตคดีมิชอบ อันจะทำให้ประชาชนต้องเสียผลประโยชน์ไปโดยไม่จำเป็น

และคอยชี้แนะ ชี้นำ ว่าทำอย่างนั้นจะได้ผล ทำอย่างนี้จะได้ผล

ผมเรียกร้องให้ "พรรคเฉพาะกิจ" ที่ตั้งขึ้นเพียงหวังว่าจะมี ส.ส.สัก 3-4 ที่นั่ง เตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองของตนเสียใหม่ การเมืองไม่ใช่สถานกาสิโน เสียงโชคหรือเสี่ยงดวงว่า ถ้าได้ ส.ส.มา 4-5 เสียงก็จะไปยกมือไหว้ขอร่วมรัฐบาลกับเขา การเมืองเป็นงานใหญ่ไม่ใช่ เล่นหม้อข้าวหม้อแกง เป็นทารก

ทำพรรคการเมืองของท่านให้มีค่า ให้ประชาชนศรัทธา แล้วท่านจะได้เป็นรัฐบาล

เมื่อพิจารณาแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันพรรคการเมืองจากข้อเขียนของมังกรห้าเล็บ ทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า มังกรห้าเล็บให้ความสำคัญกับสถาบันพรรคการเมืองว่าเป็นพื้นฐานของการเมืองระบอบรัฐสภา กล่าวคือ มังกรห้าเล็บได้สนับสนุนให้มีการเลือกตั้งเป็นพรรคไม่ใช่ เลือกตัวบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้พรรคการเมืองทั้งพรรคเข้าไปจัดตั้งรัฐบาล ไม่ใช่รัฐบาลผสม ที่แต่ละพรรคการเมืองหรือนักการเมืองแต่ละคนมีแต่หวังขอร่วมรัฐบาลเพื่อแสวงหาเงินทุนจากการเป็นรัฐมนตรีไว้เตรียมเลือกตั้งในสมัยต่อไป ส่วนพรรคการเมืองที่

ไม่ได้ที่นั่งส่วนใหญ่ในสภา ก็ให้ทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน และให้พัฒนาขึ้นมาสู่การเป็นรัฐบาลเงาในฐานะพรรคการเมืองฝ่ายค้านด้วย

สิ่งที่สังเกตได้อย่างชัดเจนจากข้อเขียนของมังกรห้าเล็บ ก็คือ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการยุบสภา มังกรห้าเล็บจะยืนยันถึงการให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภามากที่สุดให้เป็นนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งคณะรัฐบาลของตนเอง เพราะจะเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับระบบพรรคการเมือง และระบบรัฐสภาด้วย นอกจากนี้ ยังได้ย้ำถึงความสำคัญของ "หลักการ" ว่าควรอยู่เหนือ "ตัวบุคคล" แต่แม้ว่ามังกรห้าเล็บจะได้เรียกร้องถึงหลักการนี้อย่างรุนแรงมาโดยตลอดก็ตาม ภายหลังจากที่รัฐสภาได้เลือกผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้แล้ว มังกรห้าเล็บก็จะเลิกโจมตีในสิ่งที่เขาโจมตีมาตั้งแต่แรก แม้ว่านายกรัฐมนตรีผู้นั้นจะไม่ได้มาจากหัวหน้าพรรคการเมืองก็ตาม ยกเว้นในกรณีที่พรรคการเมืองมุ่งแต่จะขอเข้าร่วมรัฐบาลเท่านั้นโดยไม่คำนึงถึงบทบาทของการเป็นตัวแทนประชาชนที่คอยตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาล มังกรห้าเล็บจะยังคงเขียนคำหนิอย่างหนักต่อการกระทำเช่นนั้นที่หวังแต่จะเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์จากการได้ร่วมรัฐบาล

ในส่วนที่เป็นการแสดงออกทางความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันพรรคการเมือง ดังที่ปรากฏในคอลัมน์ "สวัสดิเวลาเช้า" นี้ เป็นที่สรุปได้ว่า มังกรห้าเล็บมีแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันพรรคการเมืองที่คงที่ และยืนอยู่บนหลักการประชาธิปไตยด้วย

นอกจากการสำรวจความคิดเห็นของมังกรห้าเล็บจากข้อเขียนของเขาแล้ว โกวิท ลิตลาพันธ์ ยังได้กล่าวในการให้สัมภาษณ์ว่า

ตามความคิดจริงๆ ของผมแล้วนี่ ผมต้องการให้พรรคการเมืองมีความรักในเกียรติ และมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่หวังแต่เพียงต้องการให้ได้รับเลือกตั้งแล้วก็มาคิดแต่จะเข้ามามีส่วนร่วมในรัฐบาลเท่านั้น พรรคการเมืองนอกจากจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดตั้งคณะ

รัฐบาลแล้ว ยังต้องพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดตั้งคนในพรรคของตนเองให้เป็นรัฐบาลเงา มีนโยบายของตนเอง และกล้าชูนโยบายของตนออกมาในการทำงาน แต่พรรคการเมืองทุกวันนี้กลับไปไม่มีศักดิ์ศรีในตัวเอง คิดแต่จะพึ่งพาคนอื่นให้มาเป็นผู้นำ ช้างหวังจะเข้ามาถอนทุนคืนด้วย แต่ผมก็ไม่ได้หมายถึงทั้งหมดนะ ด้วยเหตุนี้ ผมจึงไม่กล้าคิดให้พรรคการเมืองเป็นหลักของการปกครองประเทศ ผมว่าพรรคการเมืองเป็นเพียงองค์กรของความร่วมมืออันหนึ่ง สำหรับประเทศเรา สถาบันข้าราชการก็มีความหมาย สถาบันทหารก็มีความหมาย คอไปสถาบันตำรวจก็มีความหมายใหญ่เพราะว่าตำรวจมากขึ้นเรื่อย และตำรวจเป็นผู้ถืออาวุธ ถือกฎหมายพร้อมกัน มันต้องอาศัยองค์ประกอบหลายๆ ส่วน สถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีความหมายที่สุด ไม่ใช่ว่าพรรคการเมืองมีความหมายอย่างเดียว

"การแสดงออกทางความคิดเห็น" และ "ความคิดเห็นที่เป็นจริง" ระหว่าง มังกรห้าเล็บ กับ โกวิท ลิตลาพันธ์ ในเรื่องสถาบันพรรคการเมืองนั้น โดยทั่วไปจะสอดคล้องกัน แต่ในส่วนที่เป็น "ความคิดเห็นที่เป็นจริง" ของโกวิท จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากที่ได้แสดงไว้ในข้อเขียนเล็กน้อย กล่าวคือ โกวิท ได้พิจารณาถึงข้อจำกัดของสถาบันพรรคการเมืองในประเทศไทยว่ายังไม่มีความสมบูรณ์ของการเป็นพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่เพียงพอ เพราะยังไม่มีรากฐานที่แข็งแกร่งพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้เอง และยังไม่ได้ทำหน้าที่การเป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น โกวิท จึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อสถาบันพรรคการเมืองในระดับที่จะเป็นรากฐานของระบบรัฐสภา หรือระบบประชาธิปไตย เพียงแต่เห็นว่าพรรคการเมืองเป็นเพียงองค์กรทางการเมืองหนึ่งซึ่งเข้ามามีบทบาททางการเมือง ไม่ต่างจากองค์กรทางการเมืองอื่น หรือสถาบันอื่น ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า "ภาพในอุดมคติ" ของสถาบันพรรคการเมือง ของมังกรห้าเล็บ ถูกจำกัดลงเหลือเพียง "สิ่งที่เป็จริง" ที่เป็นอยู่ในระบบการเมืองเท่านั้น ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของ โกวิท ลิตลาพันธ์

แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทหาร

หลังจากที่ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ได้จัดตั้งรัฐบาลชุดที่หนึ่งขึ้นมาได้เพียง 2 เดือนเศษ กระแสการต่อต้านอายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกให้กับ พล.อ. เปรม ก็เริ่มเป็นที่สนใจในวงการทางการเมือง และเมื่อถึงเดือนมิถุนายน ทหารหลายกลุ่มก็ได้เริ่มจุดกระแสการต่อต้านอายุราชการนี้อย่างกว้างขวาง กลุ่มที่สำคัญได้แก่ กลุ่มทหารประชาธิปไตย และ พล.ต.อาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ในขณะที่มีเสียงคัดค้านจากกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะจากกลุ่ม "ยังเติร์ก" ที่เป็นทหารด้วยกัน

ระหว่างที่มีการเคลื่อนไหวทั้งในแนวทางที่สนับสนุนและคัดค้านการต่อต้านอายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ให้กับ พล.อ. เปรมนี้ มังกรห้าเล็บ ได้เขียนต่อต้านการสนับสนุนอย่างรุนแรงเป็นระยะๆ ในช่วงเวลาประมาณครึ่งปี เช่น ในวันที่ 6 สิงหาคม 2523 มังกรห้าเล็บ ได้เขียนในหัวเรื่อง "กฎหมาย และความถูกต้อง" ว่า

...ผมเองเห็นเหมือนคน 80% ที่ส่งไปรษณียบัตรไปหาคุณทวี ไกรคุปต์ คืออยากจะให้ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ อยู่ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ต่อไปอีกสักปี-สองปี

แต่เมื่อนึกถึงความถูกต้อง นึกถึงความสามัคคีในหมู่ทหารด้วยกัน ก็จำเป็นต้องตั้ง "ความอยาก" สวนตัวทิ้งไป

คือตัดใจยอมให้คณะเปรม ออกจากราชการไปโดยดี เมื่ออายุท่านครบเกษียณ

ไม่สนับสนุนให้ท่านต่อต้านอายุราชการแบบจอมพลถนอม กิตติขจร หรือ จอมพลประภาส จารุเสถียร

ซึ่งมีความวุ่นวายในชาติเกิดขึ้น ถึงขั้นฆ่าแกงกันตาย เกือบร้อยคน กลายเป็นวัน
มหาวิปโยคขึ้นมา

...แล้วนี่นายพลเอก คนอื่นๆ ที่เขายังต้องทำงานอยู่กองทัพ เขาจะคิดอย่างไร
อยากให้ พลเอกเปรม บังคับบัญชาทหารต่อ แสดงว่าไม่ เชื่อใจ ไม่ เชื่อฝีมือเขา
เลย เขียวหรือ

ทั้งหมดจึงมาจบตรงความเด็ดขาด และความจริงใจ ของพลเอกเปรม ดิษฐลาภนท์
แต่เพียงผู้เดียว ที่จะหยุดความวุ่นวาย และความกินแหนงแคลงใจทั้งหมดว่า

"ผมไม่ต่ออายุราชการ ผมจะทำตามตัวบทกฎหมาย และความถูกต้อง ใคร จะ
ทำไม ?"

พูดยากนัก เขียวหรือคะ ทูนท์หว้า ?

ต่อมา วันที่ 23 สิงหาคม ปีเดียวกัน มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนถึงข่าวลือกระแส
การปฏิวัติ เชื่อมโยง เข้ากับ เรื่องการต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบก โดยที่ทั้งทำให้ผู้
อ่านตีความกันเองว่า

...ข่าวลือ เรื่องปฏิวัตินี้ มีอาการพร้อมอย่างหนึ่ง คือถ้าได้ เริ่มลือกันหนหนึ่งแล้ว จะ
ต้องมีลือต่อไปไม่ได้หยุด

ปัญหาอะไรต่อมิอะไร คงแก้ง่าย ถ้าได้ปฏิวัติกับเสียนับ

แม้กระทั่งการต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบก ผมว่าก็อาจจะแก้ไขให้ลุลวง
ไปได้ด้วยดีด้วยการปฏิวัติ

น่า ลองหน่อยน่า พ่อคุณ เกอะ

พอถึงวันที่ 10 กันยายน มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนคัดค้านการต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบกอีก ด้วยการเล่าเทพนิยายกรีกเรื่องนางออโรราที่ไปขอพรเทพให้ไทโพนัสคู่รักมีอายุยืนตลอดกาล แต่มิได้ขอให้ไทโพนัสไม่ต้องแก่ ผลสุดท้าย นางออโรรา หนีไม่ได้ จึงสาปให้ไทโพนัสกลายเป็นตึกแดนที่ไม่มีวันตาย สิบพันธูบึงเกิดต่อไปเรื่อยๆ พร้อมกับดบท้ายเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ว่า "ต่ออายุมากๆ ก็ไม่ใช่ออย่างนี้แหละครับ"

ครั้นเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2524 มังกรห้าเล็บ ได้ใช้หลักการของเหตุและผลเขียนคัดค้านการต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบก แทนการใช้ลีลาการเขียนที่กระทบกระเทียบและเสียดสีดังที่ใช้มาก่อนหน้า ในเรื่อง "ต่ออายุนายพล" ว่า

พล.อ. เทพ กรานเลิศ ปลัดกระทรวงกลาโหม ได้นำระเบียบการเลื่อนชั้น เลื่อนยศของนายทหาร 3 เหล่าทัพ เข้าประชุมในสภากลาโหม วันวานนี้ (จันทร์ที่ 16 กุมภาพันธ์) ซึ่งในขณะที่เขียนต้นฉบับนี้อยู่ ผมก็ยังไม่อาจทราบได้ว่า ผลสรุปจะออกมาอย่างไร

ประเด็นที่สภากลาโหม ได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาในวันวานก็คือ เรื่องการปรับ "จำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ" ซึ่งมีระเบียบปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับพลทหารจนถึงชั้น "นายพล"

...นับจำนวนปี จากการได้เด้าของนายร้อยตรี ขึ้นมาถึงนายพลเอก ก็เพียง 33 ปีเท่านั้น เพราะจำนวนปีที่ เป็นนายพลเอกอยู่ 2 ปีนั้น ไม่น้อยมานับรวมด้วย จะเป็นต่อไปอีกสักปีก็ไม่มียศสูงกว่านี้อีกแล้ว ในเมื่อเลิกยศจอมพล

แต่คนที่รับราชการตั้งแต่หนุ่มจนแก่ย่อมมีการคิดขยับบ้างละครับ

ไม่ใช่ว่าจะได้เลือกชั้นตามระเบียบการของหลวงที่วางไว้ทุกคนหรอก

นายทหารที่ผมรู้จักหลายคน บางคนเป็นพันเอกอยู่ถึง 17-18 ปี ไม่ได้เป็น "นายพล" ก็มี เพราะหาตำแหน่งไม่ได้

แต่ระเบียบใหม่ที่จะใช้นี้ ถ้ายังเป็นนายร้อยจนอายุ 50 ให้ได้ออกไป เป็นนายพันจนอายุ 55 ก็ให้เขาออก และจะได้ออกอายุ 60 ปี นั้นต้องเป็นนายพลเสียก่อน

ผมไม่คัดค้านอะไรหรอกครับ คนเรากำรับราชการเป็นนายร้อยตรี ตั้งแต่อายุ 22-23 แล้วที่อยู่เป็นร้อยเอกเมื่ออายุ 50 ก็สมควรปลดแก่ทิ้งไปได้

แต่การที่ยังไม่ปลดนายพล เมื่ออายุครบ 60 ปี มีการให้ต่ออายุราชการครั้งละ 1 ปี ตามความเหมาะสมไปจนกว่าจะอายุถึง 65 ปี นั้น

ฟังแล้วมันจึกกระจิวใจ

ระเบียบนี้เท่ากับว่าให้นายพลทุกท่านอยู่กับจนอายุ 65

พออายุครบเกษียณ ก็เปิดโอกาสให้ "วิ่งเต้น" หาทางต่ออายุ ก็ไม่ได้วิ่งเต้นอะไรกันมาก ขอร้องกับเองจากเพื่อนา และศิร ที่มาจากสถาบัน ร.ร.นายร้อยพระจุลจอมเกล้าด้วยกัน

งาน "ต่ออายุราชการ" ก็จะกลายเป็นงานหลักของนายพลที่จะต้องทำกับทุกปี

แล้วสามัคคีจะเหลืออยู่ในหมททหารหรือ

เช่นคนหนึ่งเป็นพันเอก มานานห้า อายุได้ 50 ปีแล้ว รอหัวหน้าจะเกษียณอายุจะได้ขึ้นแทน แต่หัวหน้า "บังเอิญ" ได้รับการต่ออายุปีละหน จนครบ 5 ปีเต็ม

นายพันเอกแก่อายุถึง 55 ก่อนลูกที่ 65 แก่ก็ถูกออกจากราชการไป

ถ้าผม เป็นนายพันเอกคนนั้น ผมก็ต้องท้อแท้ใจ ที่ทำดีแล้วไม่ได้ดี หัวหน้า เล่นต่ออายุอยู่รำไป ผมก็ต้องวิ่ง เค้นหาทางไม่ให้หัวหน้าได้ต่ออายุ เพื่อผมจะได้ เป็นนายพลไว้ก่อน ก่อนจะถูกปลดเมื่ออายุครบ 55

'โค่นกันไป ทิ่มแทงกันไป' สถาบันทหารไทยก็พึ่งพิงอาศัย

ถ้ากฎหมาย ให้ต่ออายุนายพลได้ปีละหน จนอายุ 65 ปี ผ่านออกมา ทำจะมีคนอยู่ไม่ทันสมโภชกรุงหลายนครรับ

จากการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับการ เคลื่อนไหวให้มีการต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกให้กับ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ นี้ จะเห็นได้ว่า มังกรห้าเล็บ ได้ใช้ลีลาการ เขียนทุกรูปแบบ เพื่อที่จะคัดค้านไม่ให้มีการต่ออายุ นับตั้งแต่วิธีการ เขียน กระแทบกระ เทียบ การข่มขู่ การอ้าง เทพนิยายเปรียบ เปรยและ เสียดสี และการใช้หลัก เหตุผลในการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เป็นจริง โดยข้อ เขียนทั้งหมดที่ได้ เขียนมาถึง เรื่องนี้ มังกรห้าเล็บ ปฏิเสธใน เรื่องการต่ออายุด้วย เหตุผลที่ว่า ประการแรก เป็นการทำลาย ความสามัคคีในกองทัพ ประการที่สอง เป็นการขัดคอบทกฎหมายที่มีอยู่ ประการที่สาม เป็นการเปิดโอกาสและไม่ไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาที่กำลังจะ เลือบชื้นขึ้นมา และประการสุดท้าย เป็นการกระทำเพื่อสนอง "ความอยาก" ส่วนตัวในขณะที่ขวัญและกำลังใจในการทางาน ของผู้ใต้บังคับบัญชาถูกทำลายลงไป

แต่ครั้ง เมื่อเกิดกระแสที่หนุนให้มีการต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ให้กับ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก เมื่อปี 2527 โดยมี พล.ต.พิจิตร กุลละวณิชย์ รองแม่ทัพภาคที่ 1 เป็นเรี่ยวแรงสำคัญในการเคลื่อนไหว มังกรห้าเล็บ กลับเปลี่ยนจุดยืนต่อเรื่องนี้ ซึ่งตรงกับข้ามกับ เมื่อครั้งที่ เคยคัดค้านการต่ออายุราชการในตำแหน่ง เดียวกันให้กับ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์

มังกรห้าเล็บ ได้ เริ่มเขียนสนับสนุนให้มีการต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ให้กับ พล.อ.อาทิตย์ เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2527 โดยได้ลำดับความเป็นมาของโรงเรียนนายร้อยทหารบก และกล่าวถึงการขาดช่วงของนักศึกษาระหว่าง ปี 2489 - 2492 อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งทำให้ เตรียม ทบ.รุ่น 7 กับ จปร.รุ่น 1 มีช่วงอายุห่างกันหลายปี จปร.รุ่น 1 นั้นก็คือรุ่นที่ พล.ท.ชาวลิต ยงใจยุทธ ตำแหน่งรองเสนาธิการทหารบก และ พล.ท.วันชัย เรืองตระกูล ผู้ช่วยเสนาธิการทหาร ได้เคยศึกษาอยู่ ส่วน พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ศึกษาอยู่ เตรียม ทบ.รุ่น 7

หลังจากได้ลำดับความเป็นมาแล้ว มังกรห้าเล็บ ได้เขียนต่อไปว่า

...นายทหารรุ่นพี่ๆ จะต้องเกษียณอายุออกไปหมด แต่นายทหารรุ่นน้อง โตไม่ทันหมดรุ่น พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ออกไป กองทัพบกจะอยู่ในสภาพใด ในเมื่อรุ่นพี่ กำลังจะเกษียณกับเกลี้ยง แต่รุ่นน้อง หรือ จปร.รุ่น 1 ขึ้น มีนายทหาร 26 คนเท่านั้น

ถ้านายทหารในกองทัพบกทุกวันนี้ มีความรักในตัวผู้บัญชาการทหารบกกันอยู่ ก็น่าจะหาหนทางให้ ผบ.ทบ. ได้อยู่รักษาสถานการณ์และรักษาเอกภาพในกองทัพต่อไปอีก 1 ปี หรือ 2 ปี เพราะ ร.ร.นายร้อยพระจุลจอมเกล้า "ขาดช่วง" นักศึกษา ระหว่างปี 2489 ถึงปี 2492 หายไปถึง 3 รุ่น

การต่ออายุนายทหารให้รับราชการสนองพระเดชพระคุณนั้น ไม่มียุคใดจะลำบากเท่ากับสมัยเมื่อครั้ง พล.ต.อาทิตย์ กำลังเอก เป็นผู้นำในการขอความคิดเห็นจากทหารในกองทัพให้พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ได้ "ต่ออายุ"

ถึงสมัยจะต่ออายุ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก นี้ ผมยังไม่แน่ใจว่า พล.ท.ชาลิต ยงใจยุทธ หรือ พล.ต.พิจิตร กุลละวณิชย์ จะเป็น "ผู้นำ" ในการขอมติจากเพื่อนทหารในกองทัพ ?

แต่ต่อมา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม มังกรห้าเล็บ ก็ได้อ้างถึงพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญที่รัฐสภาได้พิจารณาแก้เป็นกฎหมายให้นายทหารต่ออายุราชการได้ เมื่อปี 2523 ว่า การจะต่ออายุราชการให้กับ พล.อ.อาทิตย์ นั้น สามารถกระทำได้ภายใต้กฎหมายฉบับแก้ไขแล้วนี้ พร้อมกับลงท้ายในคอลัมน์ว่า "สำคัญแต่ว่าจะใจกว้างทำกันหรือเปล่าเท่านั้น"

มังกรห้าเล็บ ได้เขียนผลึกคิดให้มีการต่ออายุราชการให้กับ พล.อ.อาทิตย์ อีก ในวันที่ 9 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันรุ่งขึ้นว่า

...คนไทยเอาใจใส่กับความเคลื่อนไหวของ "วีรบุรุษ" ของเขา

เหมือนกับข่าว ต่ออายุ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ซึ่งแม้จะเป็นใน 13 เดือนข้างหน้า แต่ทุกฝ่ายก็เอาใจช่วย และเห็นดีด้วยว่าเหมาะสม

ถึงแม้ พล.ต.พิจิตร กุลละวณิชย์ รองแม่ทัพภาค 1 จะให้สัมภาษณ์วันวานนี้ว่าเป็น "เรื่องภายในของครอบครัวทหาร" แต่ทหารกับชาวบ้านก็ต้องเกี่ยวพันกันเป็นธรรมดา

ชาวบ้านก็หึ่งกันอยู่เหมือนกันว่า การรับราชการต่อของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก อีกเพียง 1 ปี หรือ 2 ปี ไปมีผลทางการเมืองกับนักการเมืองคนไหนมากมาย เชียวหรือ?

หรือบ้านนี้ เมืองนี้ กลัวคนชื้อสตัย สุจริต กลัวคนเข้มแข็ง เด็ดขาด กลัวคนที่กล้า
เสียสละทุกอย่าง เพื่อประเทศชาติ

การ เปลี่ยนแนวการวิพากษ์วิจารณ์จากการคัดค้านมา เป็นการสนับสนุนให้มีการต่อ
อายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ของมังกรห้าเล็บนี้ เห็นได้ว่า มังกรห้าเล็บมี
มาตรฐานในการวัดการกระทำทั้งสองกรณีที่แตกต่างกัน โดยในการวิพากษ์วิจารณ์การต่อ
อายุราชการครั้งแรกซึ่งเป็นกรณีของพลเอกเปรม มังกรห้าเล็บ ได้ใช้มาตรฐานในการวัด
ความถูกต้องที่ว่า การกระทำต้องสอดคล้องกับตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ ให้คำนึงถึงความสามัคคี
ของกองทัพ และอย่าได้เอา "ความอยากส่วนตัว" มาปิดโอกาสการเลื่อนขั้นของผู้ได้บังคับ
บัญชา ส่วนในการวิพากษ์วิจารณ์การต่ออายุราชการในครั้งที่สอง ซึ่งเป็นกรณีของพลเอก
อาทิตย์ มังกรห้าเล็บ ได้ยึดมาตรฐานในการวัดอีกตัวหนึ่ง โดยอ้างถึงตัวบทกฎหมายที่
รัฐสภานุมัติให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ต่ออายุข้าราชการในกรณีที่มีความ
จำเป็น เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการที่ครบอายุ 60 ปี แต่ยังมีประโยชน์แก่ชาติสามารถทำ
ประโยชน์ต่อไปได้ มาเป็นมาตรฐานในการวัดการเลื่อนไหวให้มีการต่ออายุให้กับ พลเอก
อาทิตย์

สาเหตุที่มังกรห้าเล็บ ได้เปลี่ยนมาตรฐานในการวัดนี้ สืบเนื่องมาจากว่า
มังกรห้าเล็บถือว่า เมื่อรัฐสภาได้ผ่านการลงมติและประกาศร่างพระราชบัญญัติบำเหน็จ
บำนาญข้าราชการดังกล่าว เป็นกฎหมายแล้ว เมื่อครั้งการต่ออายุราชการให้กับพลเอก
เปรมเมื่อปี 2523 ดังนั้น ในการต่ออายุราชการให้กับพลเอกอาทิตย์หรือไม่นั้น ก็ควร
พิจารณาให้สอดคล้องกับที่ได้มีการต่ออายุกรณีของพลเอกเปรม และที่สำคัญก็คือ การอนุมัติ
การต่ออายุให้กับพลเอกอาทิตย์นั้นจะไม่ขัดต่อกฎหมายที่มีอยู่ เพราะมีการแก้ไขตั้งแต่สมัย
การต่ออายุให้กับพลเอกเปรมแล้ว

ทางด้านแง่คิดต่อบทบาททหารกับการเมืองนั้น มังกรห้าเล็บ เห็นว่าทหารไม่ควร
เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ข้อคิดเห็นประการนี้ เห็นได้ชัดจากกรณี พล.ต. พิจิต

กฤษณะวณิชย์ ได้พูดคำว่า "เอ็กเซอร์ไซส์" ขณะที่ออกมาเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญอย่างเต็มตัว เมื่อปี 2526 และ มังกรห้าเล็บ ได้เขียนถึง "หน้าที่ทหาร" ในคอลัมน์ ประจำวันที่ 21 มกราคม 2526 ว่า

...นายพลแมคอาเธอร์ของสหรัฐอเมริกา พูดให้นักเรียนนายร้อยเวสปอยท์ฟัง เมื่อเรียนจบว่า

"อาชีพของท่านก็คือทหาร ปล่อยให้คนอื่นเขาถกเถียงกันเอง ถึงประเด็น ข้อโต้แย้งต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาในระดับชาติ หรือระหว่างประเทศ อย่างสงบ เยือกเย็น และโดดเด่น และในฐานะของผู้พิทักษ์ ในยามที่เกิดกระแสความขัดแย้งรุนแรงระหว่างประเทศ"

ทหารจะมาจากไหนก็ได้ แต่เมื่อหลอมชีวิต เข้าในเครื่องแบบอันมีเกียรติของทหาร ศักดิ์ของเขาจะเสมอกัน คือการเป็นทหารที่มีคุณค่าของกองทัพ

วันนี้ ผมขอยกย่องทหารที่มีความเป็นลูกผู้ชาย รู้กติกาของสังคม ไม่ข่มขู่ประชาชนผู้ไร้อาวุธ

รู้เหตุ, ผล, คน, ประมาท, กาล, บริษัท, บุคคล ก็คือสัจบุรุษในคติพระศาสนา

รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย มีน้ำใจนักกีฬา

ขอความสวัสดีมีชัย จงบังเกิดแก่นายทหารทุกท่านที่เหตุผล

และในคอลัมน์ประจำวันที่ 26 มกราคม มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนเปรียบเทียบกับ พล.ต.ท.จิตร กฤษณะวณิชย์ ว่าเหมือนใจแอนท์ ตัวละครในการ์ตูนชุดโคราเอมอนตรงที่ชอบใช้กำลังตัดสินปัญหา เพราะถือว่าตัวเองมีกำลังเหนือกว่า ยิ่งไปกว่านั้น ในคอลัมน์ ประจำ

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ มังกรห้าเล็บ ได้ใช้ลีลาการเขียนกระทบทและเห็บแนมโดยอ้างถึงเกร็ดประวัติศาสตร์และเกร็ดความรู้เกี่ยวกับเรื่องเสือ ในหัวเรื่อง "ว่ากันถึงพี่เสือ" โดยเปรียบเทียบว่า พระเสาร์ หรือพระเสือในทางโหราศาสตร์นั้น จะอยู่ติดกับพระอาทิตย์เสมอ แม้แต่วันเสาร์กับวันอาทิตย์ ก็ยังติดคู่กันตลอด เพื่อเป็นการกระทบทเป็นนัยว่า พล.ต.พิจิตร กับ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก นั้น เป็นพวกเดียวกับที่เคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ นอกจากนั้น มังกรห้าเล็บ ยังได้เปรียบคนคู่มินิสัยเยี่ยงเสือ และเสือเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไม่เชื่อง ตั้งคำพังเพยของไทยที่ว่า "ลูกเสือ-ลูกจระเข้" พร้อมกันนั้น ก็ได้เขียนกระทบทเสียดสีในตอนท้ายว่า

ในตำรา พระโอสถ พระนารายณ์ กล่าวถึงหยูกยาสารพัน แล้วพูดถึง "น้ำมันเสือ" ว่า เป็นเครื่องยาอย่างหนึ่ง สำหรับทำสีผึ้ง บั้พระเส้น ให้พระเส้นอันแข็งนั้นหย่อนลงได้

แต่สมัยนี้ ถ้าเส้นตึงมากๆ เขาให้ออกเอ็กเซอร์ไซส์ใช้ "น้ำมันเสือ" เหยาะเล็กน้อยก็พอแล้ว

อ่านถึงตอนนี้แล้ว กลัว "พี่เสือ" กันมั้งหรือยังครับ?

แม้ว่ากรณี "เอ็กเซอร์ไซส์" ของ พล.ต.พิจิตร กุลละวณิชย์ จะบ่งบอกถึงความไม่ต้องการให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ของ มังกรห้าเล็บ ก็ตาม แต่กรณีลดค่าเงินบาท เมื่อปี 2527 ที่รัฐบาลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศออกมานั้น มังกรห้าเล็บ กลับมีท่าทีสนับสนุนการกระทำของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารบก และผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในขณะที่ออกมากล่าวทางโทรทัศน์แสดงความไม่เห็นด้วยกับการประกาศลดค่าเงินบาทของรัฐบาล ดังข้อเขียนที่เขียนไว้เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2527 ว่า

จดหมายจากเสนาธิการทหาร และผู้บัญชาการเหล่าทัพ ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน

2527 ถึงนายกรัฐมนตรี และการปรากฏตัวทางโทรทัศน์ของผู้บัญชาการทหารสูงสุด เมื่อค่ำวันที่ 7 พฤศจิกายนนั้น เป็นการแสดงออกถึงความจริงใจของทหารหาญของชาติ ที่มีต่อพี่น้องประชาชนชาวไทยโดยสุจริตใจ

และไม่ปรารถนาจะใช้กำลัง

เพียงแต่ขอให้คณะรัฐบาลของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ได้รับรู้ว่า การที่ประกาศลดค่าเงินบาทรวดเดียว 17 เปอร์เซ็นต์ นั้น มันสร้างความเดือดร้อนไปทั่วทุกหย่อมหญ้า

ความจริงใจของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ที่ประกาศด้วยน้ำเสียงสั่นเครือทางโทรทัศน์ว่า แทบจะอยากลาออกให้พ้นๆ ไปจากราชการนั้น น่าที่คณะรัฐมนตรีจะได้สำนึกกับว่า ขณะนี้รัฐบาลนี้กำลังทำอะไรอยู่

ทำไมข้าราชการทหารทั้ง 3 กองทัพ เขาจึงพร้อมใจกันยื่นข้อเสนอขอให้รัฐบาลกลับไปใช้ค่าเงินบาทตามเดิม

เพื่อเห็นแก่คนยากคนจน 50 ล้านคน ไม่ใช่เห็นแก่คนใน ครม. เพียง 44 คน

ทำไมคณะทหารถึงจะต้องยื่นข้อเสนอ ว่าให้รัฐบาลทบทวนเสียใหม่ อย่ามัวมานะดึงตัวถือตัวว่าฉันมีอำนาจแล้วทำอะไรไปตามอำเภอใจ

คณะทหารวิงวอน ขอร้องอย่างสุภาพและเรียกร้องให้ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ปรับ ครม. เสียใหม่

ทำไมได้จะ เบ็นจะตาย เขียวหรือครึบ?

การปรับ ครม. นี้ ถ้าหาก พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ เกรงใจคนโน้น ติดขัดที่คนนี้ก็
หาทางออกอย่างสุภาพบุรุษง่าย ๆ ดังเช่น พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้เคยทำมาแล้ว

คือลาออกไป เสียตามวิถีทางประชาธิปไตยที่ดี

ในระบอบ เสรีประชาธิปไตยของประเทศไทย ถ้านายกรัฐมนตรีลาออก รัฐสภาก็หา
ตัวนายกรัฐมนตรีคนใหม่ อาจจะเป็นคุณเปรม หรือคุณประจวบ สุนทรางกูร ก็สุดแท้แต่
รัฐสภาของเขา

เวลาที่มีความวุ่นวายเกิดขึ้นในแผ่นดิน ก็จิกหัวเรียกทหารเขามารักษาความสงบ ครั้น
เขาแสดงความคิดเห็นหรือขอเสนอความคิดเห็นในฐานะประชาชนคนไทยด้วยกัน ควรที่จะ
รับฟังเขาบ้าง

อย่าถึงกับประกาศปลดผู้บัญชาการทั้ง 3 เหล่าทัพเลยนะครับ ผมขอร้อง

และในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 10 พฤศจิกายน มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนปกป้องการ
กระทำของ พล.อ. อาทิตย์ อีกครั้งหนึ่งว่า

...ก็แปลกพิลึกละครับ แต่ละคนอยากจะมีประชาธิปไตย แต่นายทหารคนหนึ่ง
ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของตัวเอง ออกทางโทรทัศน์กลายเป็นว่า จะมีการทำลาย
ประชาธิปไตยเสียแล้ว รัฐมนตรีในคณะรัฐบาล มีการทอดถอนใจ พูดในทำนองที่ว่า มีการ
ปฏิบัติก็ตงยอ:

ประชาธิปไตยที่มีเฉพาะกับบุคคลในคณะรัฐบาลเท่านั้นเองหรือ ? ศาล ศาลา ทหาร
ชั้นจ่า หรือชั้นนายพล ไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นกันบ้างหรือ ??

การที่มังกรห้าเล็บ เปลี่ยนท่าทีจากการห้ามมิให้ทหาร เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ในกรณีของ พลตรีพิจิตร กุลละวณิชย์ มาเป็นท่าทีที่สนับสนุนในกรณีของพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก นั้น หากพิจารณาถึงสาระที่มังกรห้าเล็บต่อต้านหรือสนับสนุนแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่า มังกรห้าเล็บจะมีมาตรฐานในการพิจารณาบทบาททางการเมืองของทหารอยู่ไม่น้อยกว่าสองตัว หากจะกล่าวอย่างกว้างๆ ก็คือ เมื่อเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาททหารในทางการเมือง เช่น ในกรณีการออกมาขู่คุกคามการเมืองในกรณีการแก้รัฐธรรมนูญของพลตรีพิจิตร มังกรห้าเล็บจะมีมาตรฐานการพิจารณาว่า ทหารไม่ควรเข้ามาละเมิดขอบเขตของการเมือง แต่เมื่อเป็นเรื่องของเศรษฐกิจแล้ว มังกรห้าเล็บจะใช้มาตรฐานในการพิจารณาอีกตัวหนึ่งที่เห็นว่า ทหารควรมีสิทธิในฐานะประชาชนคนไทยคนหนึ่งที่น่าจะสามารถหักท้วงให้รัฐบาลทบทวนในเรื่องเศรษฐกิจของชาติ

สำหรับการรัฐประหาร ซึ่งเป็นการแทรกแซงทางการเมืองของทหารที่รุนแรงที่สุดนั้น โดยทั่วไป มังกรห้าเล็บ จะมองถึงความเป็นเหตุเป็นผลของการก่อรัฐประหาร แต่ก็คำนึงถึงการกระทำนั้นเช่นกัน ในกรณีแรกที่จะสังเกตความคิดเห็นของ มังกรห้าเล็บ ก็คือ กรณีการก่อรัฐประหาร 1-3 เมษายน ปี 2524 มังกรห้าเล็บได้สรุปสาเหตุของการก่อรัฐประหารครั้งนี้ว่ามาจากสาเหตุที่ พล.อ.สฤษดิ์ จิตรปฏิมา หัวหน้าคณะรัฐประหาร ซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น ไม่พอใจที่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้ต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกให้กับตนเอง ซึ่งทำให้ พล.อ.สฤษดิ์ ต้องค้างอยู่ที่ตำแหน่งรองผู้บัญชาการทหารบกตามเดิม ข้อสรุปดังกล่าว มังกรห้าเล็บ ได้กล่าวไว้ในคอลัมน์ประจำวันที่ 7 เมษายน ต่อมา วันที่ 21 เมษายน มังกรห้าเล็บ ได้เขียนถึงการก่อรัฐประหารครั้งนี้โดยตีพิมพ์ พล.อ.สฤษดิ์ ว่าก่อการโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ และเมื่อกระทำการไม่สำเร็จก็หนีเอาตัวรอดเพียงลำพัง พร้อมกันนั้น ก็ได้ตำหนิผู้ร่วมก่อการว่า ทำการปฏิบัติเหมือนการเล่นสนุก ดังกล่าวตอนหนึ่งของมังกรห้าเล็บ ว่า

...เรากำลังเห็นการก่อความไม่สงบ การปฏิวัติ, รัฐประหาร เป็นเรื่องสนุกสนานกันในหมู่ทหารมาก เกินไปแล้ว

การก่อความไม่สงบให้ชาวบ้านออกสิ้นขวัญหายในเมืองไทย จนนักลงทุนหวาดผวาท่า
จะกลายเป็น "ของเล่น" ไปหมด...

อีกกรณีหนึ่ง ก็คือ รัฐประหาร 9 กันยายน เมื่อปี 2528 มังกรห้าเล็บ ได้เขียน
ถึงสาเหตุที่มีการก่อรัฐประหารโดยไม่ได้ตำหนิคณะทหารที่ก่อการว่า สาเหตุของการรัฐประหาร
ครั้งนี้มาจากความไม่พอใจของคณะทหาร และประชาชนที่ไม่พอใจในรัฐบาลชุดที่ปกครอง
ประเทศอยู่นั้น โดยเฉพาะการขาดประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล

แม้ว่ามังกรห้าเล็บ จะไม่ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของตนต่อการที่ทหารเข้ามา
แทรกแซงทางการเมืองในกรณีรัฐประหารอย่างแจ่มชัดนัก แต่ในกรณีการแทรกแซงทางการเมือง
ของทหารโดยทั่วไปนั้น มังกรห้าเล็บได้แสดงถึงความคิดเห็นของตนเองใน
คอลัมน์ประจำวันี่ 1 มิถุนายน 2525 เรื่อง "ทหาร กับ การเมือง" ว่า

...ผมต้องการสรุปเพียงว่าทหารนั้น ไม่เหมาะที่จะมายุ่งการเมือง ควรถืออาวุธ
ป้องกันบ้านเมือง ปราบ ผกค.ให้มันสิ้นซากเสียก่อน แล้วค่อยเดินเข้าสู่รัฐสภาไม่ดีกว่าหรือครับ

เท่าที่ได้สำรวจข้อเขียนของ มังกรห้าเล็บ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ พอที่จะ
วิเคราะห์เป็นข้อสรุปได้ว่า โดยทั่วไปแล้ว มังกรห้าเล็บไม่เห็นด้วยกับการที่ทหารจะเข้ามา
ยุ่งเกี่ยวในทางการเมือง เพราะเห็นว่า ขอบเขตหน้าที่ของทหารอยู่ที่การป้องกันประเทศ
จากภัยสงครามเท่านั้น ส่วนเรื่องของการเมืองเป็นหน้าที่ของรัฐสภา และรัฐบาล แต่เมื่อ
วิเคราะห์ลงไปใบรายละเอียดแล้ว จะพบว่า การแสดงความคิดเห็นต่อกรณีวิพากษ์วิจารณ์
เรื่องราวต่างๆ ในวงการทหารของมังกรห้าเล็บนั้น จะมีความไม่คงที่ในการแสดงออกถึง
ความคิดเห็น หรืออาจกล่าวได้ว่า มังกรห้าเล็บ ไม่มีจุดยืนในการวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง
เกี่ยวกับสถาบันทหารก็อาจสามารถกล่าวเช่นนั้นได้ กรณีที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือกรณีการเล่น
ความคิดเห็นต่อการต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ระหว่าง พล.อ. เปรม
ฉิมสุวานนท์ กับ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก และอีกกรณีหนึ่งก็คือ การสนับสนุนการกระทำ

ของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ที่ออกมาคัดค้านการประกาศลดค่าเงินบาทของรัฐบาล โดยมังกรห้าเล็บ มุ่งการโจมตีไปยัง พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ แทนที่จะดำเนิน นายสมหมาย ชนตระกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นซึ่งมีความรับผิดชอบโดยตรง และดำเนินคดีรัฐมนตรีทั้งคณะในฐานะที่มีความรับผิดชอบร่วมกันในคณะรัฐบาล

ต่อประเด็นที่ มังกรห้าเล็บ ไข่มุกทรูฐานการวัดที่ต่างไปจากเดิม เมื่อพิจารณาเรื่องราวที่เกี่ยวกับสถาบันทหารในกรณีที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลนั้น ไกวิท สิตลาพันธ์ ได้กล่าวในการให้สัมภาษณ์ว่า

เรื่องการต่ออายุ ผบ.ทบ.นั้น ผมเขียนไปเพียงเพื่อต้องการว่ากระทบ พล.อ. เปรม เท่านั้น ทั้งๆ ที่ไม่เคยคิดอยากจะเชียร์ พล.อ.อาทิตย์ เลย ลองคิดดูแล้วกันว่า เมื่อครั้งที่มีการเสนอให้ต่ออายุ ผบ.ทบ.ให้กับ พล.อ. เปรม ที่เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ด้วยนั้น ทำไม พล.อ. เปรม ต้องการและต่ออายุให้กับตนเองได้ แต่ที่กรณีของ พล.อ.อาทิตย์ ที่คนอื่นเสนอให้มีการต่ออายุบ้าง ทำไม พล.อ. เปรม แสดงท่าทีเป็นเชิงที่ว่ายอมให้ต่อไม่ได้ ทำอย่างนี้มันไม่เป็นธรรม ผมจึงเขียนหาเรื่องกระทบเสียดสี พล.อ. เปรม ในเรื่องนี้ทั้งๆ ที่จริงแล้ว ในความคิดเห็นส่วนตัวผม ผมไม่เห็นด้วยเลยที่จะให้ข้าราชการทหารมีการต่ออายุราชการ เพราะมันไม่มีความเป็นธรรมต่อผู้ที่ยังปฏิบัติงานไม่ครบเกษียณอายุอยู่แล้ว แต่ผมก็สามารถหาเหตุผลมากมายเพื่อสนับสนุนการเขียนกระทบ พล.อ. เปรม ด้วยการทำเป็นเชียร์ พล.อ.อาทิตย์ ขึ้นมาเพื่อให้เห็นสมจริงสมจังสักหน่อยเท่านั้น ทั้งๆ ที่จริงแล้วทุกวันนี้ ผมก็ยังไม่รู้จักกับ พล.อ.อาทิตย์ ท่านเลย แต่ผมก็ยอมรับว่า ผมเองเป็นคนนิสัยไม่ดีที่ชอบไปเขียนกระทบคนอื่น เหมือนอย่างกรณีที่ผมเขียนเชียร์ พล.อ.อาทิตย์ ไปประกาศคัดค้านการลดค่าเงินบาทของรัฐบาล ผมไม่เห็นด้วยที่จะให้ทหารเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ถ้าทหารจะเข้ามายุ่งก็ต้องถอดเครื่องแบบออกเสียก่อน มันถึงจะแพ้ แต่ผมแสร้งทำเป็นเชียร์ เพราะผมต้องการใช้ เหตุการณ์ครั้งนั้น เป็น เครื่องมือในการเค...

รัฐบาล โดยเฉพาะ พล.อ. เปรม ว่า รัฐบาลจะต้องเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจของประชาชนให้มากกว่านี้

โกวิท กล่าวถึงความคิดเห็นของคุณคอบทบาทของทหารในทางการเมืองว่า

พลเอกพิจารเป็นทหารอาชีพ ไม่ใช่ขั๊กการเมือง เป็นทหารอาชีพซึ่งมีความสามารถสูงเหมาะที่จะเป็นทหารมาก ทหารในอุดมคติของผมต้องเป็นอย่างพลเอกพิจาร มากกว่าที่จะเป็นอย่างพลเอกชวลิต พลเอกชวลิตเป็นคนดี แต่เป็นนักประนีประนอมมาก ภาพทหารไทยมันต้องขึงขัง เขาเกือบจะเป็นนักการเมืองอยู่แล้ว ผมไม่อยากจะให้ทหารเล่นการเมือง แต่ก็ไม่ทราบว่าจะห้ามใครได้ เราอยากให้ทหารที่จะมาเล่นการเมืองต้องลาออกจากราชการเสียก่อน แต่นั่นมันเป็นความเพ้อเจ้อของเราเอง ถ้าเขาไม่ลาออก เขาแอบๆ เล่นเราจะไปทำอะไรเขาได้ ใช่มั้ย

โกวิท กล่าวถึงผู้นำทหารที่มาเป็นผู้นำประเทศว่า

ตั้งแต่เล็กจนโต ผมประทับใจผู้นำประเทศอย่างจอมพลสฤษดิ์ มาก เพราะเขามีความเด็ดขาด และรู้สึกที่บ้านเมืองสุขสมบูรณ์มากที่สุด มันอาจบังเอิญเพราะปัจจัยอื่นก็ได้ แต่ที่แน่ๆ ก็คือสบายใจว่าไฟไหม้ไม่มี ทุกคนจะต้องสำรวจก่อนนอนว่าตึงบีกไฟแล้วหรือยัง แต่สำหรับสังคมไทยถึง ๗ วันนี่ มันควรเป็นประชาธิปไตยได้แล้ว จอมพลสฤษดิ์ท่านเป็นเผด็จการร้อย เบอร์ เซนต์ ทานเหมาะสำหรับสภาพการณ์ในขณะนั้น แต่เวลานี้ไม่เหมาะแล้ว

จากการวิเคราะห์ทั้งในส่วนที่เป็นการสำรวจข้อคิดเห็นจากข้อเขียนของ มังกรห้าเล็บและจากการสัมภาษณ์ โกวิท สิตลาชัย แล้ว พอที่จะสรุปได้ว่า โดยทั่วไปแล้ว มังกรห้าเล็บ มีแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทหารที่ให้ทหารอยู่ในขอบเขตของทหารในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ในบางกรณีที่เกี่ยวข้องกับ พล.อ. เปรม ตัณสุลาจนท์ แล้ว มังกรห้าเล็บ จะแสดงออกถึงการขาดเจตนิมิตในการวิพากษ์วิจารณ์เนื่องมาจากสาเหตุ

ต้องการคำหับ พล.อ. เปรม เป็นการส่วนตัว ส่วนความคิดเห็นต่อบทบาททหารในทางการเมืองนั้น มังกรห้าเล็บ เห็นว่าทหารไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ยกเว้นกรณีที่มี เรื่องที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ พล.อ. เปรม โดยตรง เช่นกันที่ทำให้ มังกรห้าเล็บ เปลี่ยนจุดยืนทางความคิดเห็นไปได้ อย่างไรก็ตาม โดยความคิดเห็นที่แท้จริงแล้ว มังกรห้าเล็บ มีความต้องการให้ทหารอยู่ในขอบเขตของหน้าที่โดยที่ทหารมีอยู่เท่านั้น สังเกตได้จากคำให้สัมภาษณ์ของ โกวิท สัตลาพันธ์ และไม่ต้องการให้ทหารมาเป็นผู้นำประเทศด้วย

แง่คิดเกี่ยวกับผู้นำประเทศ และระบอบประชาธิปไตยของไทย

ส่วนที่จะกล่าวถึงแง่คิดเกี่ยวกับผู้นำประเทศและระบอบประชาธิปไตยของไทยนี้ จะเป็นความคิดเห็นในปัจจุบันที่ โกวิท สัตลาพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้นำประเทศนั้น โกวิท ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของตนเองว่า

ผู้นำประเทศควรมาจากสภา เพราะว่าโดยบทบัญญัติที่เราร่างเอาไว้ และใช้อยู่จนถึงปัจจุบันนี้ เราหวังกันว่าจะได้นายกรัฐมนตรีจากสภาผู้แทนราษฎร หรือจากหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วก็ขึ้นมาเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลโดยเสียงสนับสนุนของ ส.ส. ซึ่งมีมากกว่าเพื่อน เรื่องการที่ ส.ส. ไปหานายกรัฐมนตรีมาจากบุคคลภายนอกซึ่งไม่จำเป็นต้องระบุว่าเป็น พลเอก เปรมขึ้นมาแล้ว ผมว่าเป็นการคดหมิ่นระบบรัฐสภา ซึ่ง ส.ส. เองเป็นองค์กรหนึ่งและเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภา ก็น่าจะทำให้เกียรติตัวเองมากกว่านี้

แต่ถ้าถามเป็นตัวละครระหว่างข้าราชการ ชีวมถึงทหารด้วย กับนักการเมือง ว่าใครสมควรมาเป็นผู้บริหารประเทศมากกว่ากันนั้น ก็จะต้องตอบว่า ทั้งสองสถาบันก็มีคนเก่งอยู่ อาจจะเป็นคนเก่งคนดีจากสถาบันการเมือง หรือจากสถาบันทหาร หรือสถาบันข้าราชการก็ได้ มันเป็นเรื่องแล้วแต่ตัวละคร แต่ถ้าพูดถึงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่เรามีอยู่ทุกวันนี้ เราต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจากพรรคการเมือง บังเอิญเราไปขาดความเชื่อมั่นกันว่า

เราต้องมีคนกลางเข้ามาประสานผลประโยชน์ หรือเพื่อป้องกันไม่ให้ผลประโยชน์ตกอยู่ในมือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้ว ผมว่านั่นเป็นความคิดซึ่งล้ำหลัง น่าจะเลิกคิดกันได้แล้ว แม้ผมไม่ชอบ ส.ส. ก็ตามแต่เราก็ควรให้โอกาส ส.ส. ได้แสดงความสามารถของเขาบ้าง และว่ากับโดยความจริงแล้ว ผมอยากให้น้ำหนักสถาบันการเมืองในการบริหารประเทศมากกว่าเสียด้วยซ้ำไป แต่เราต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่า คนที่เป็นข้าราชการประจำของประเทศไทยมันมีกรอบ กฎ ระเบียบ ร่องไว้มาก คนอาจจะเติบโตขึ้นมา อาจจะด้วยการซึกแซ็ก แต่เขามีน้ำอคน้ำหนมากกว่า เขามีจาร์ต เขามีการรูดอมถนอมกิน แล้วในระดับหนึ่ง เขาจะต้องอยู่ไม่สบายนักเพื่อให้ตัวเขาสุจริต

และถ้าพูดถึงคนที่มาเป็นนายกรัฐมนตรี เขาไม่ได้เอาคนเลอะเทอะที่โหนมาเป็นหรืออก ถ้าเป็นทหารก็เป็นทหารที่เพื่อนฝูงด้วยกันยอมรับนับถือ นิยมรักใคร่ คนที่เติบโตมาอยู่ ณ จุดนี้ได้ต้องไม่ใช่คนธรรมดาอยู่แล้ว ในแง่คนดีไม่ดี เขาต้องเป็นคนดี ไม่ดีเพื่อนฝูงจะไม่รัก เช่นพวกทหารที่ปฏิวัติ เช่นจอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอม เพื่อนร่วมรุ่นก็รัก เพื่อนรุ่นน้องรุ่นพี่ก็ให้ความเคารพนับถือ คนที่มาเป็นนายกถ้าเป็นข้าราชการประจำ ไม่ว่าจะตำแหน่งสูงส่งขนาดไหน ถ้าลาออกมาเป็นนายกรัฐมนตรี ผมว่ามันน่าลา ถ้าให้ข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมืองได้ด้วยมันไม่ยุติธรรม เพราะข้าราชการประจำที่ลาออกมาเป็นข้าราชการการเมือง ก็มีสิทธิขอกลับเข้าเป็นข้าราชการประจำได้ ถ้าเป็นคนดีมีความสามารถ ใครก็อยากรับกลับเข้าไป ไม่ว่าจะอายุ 58 หรือ 28

ส่วนคนที่ เป็นรัฐมนตรี ผมว่าไม่เลวร้ายถึงขนาดที่ทุกจุดที่เซ็นชื่อต้องหวังผลประโยชน์ เพียงแต่คนที่ เป็นรัฐมนตรี สิ่งแรกที่เขาอยากทำก็คือ ฝากชื่อเสียงไว้ในแผ่นดินทุกคน ผมเห็นทุกคนที่เข้ามามีความตั้งใจจริงทุกคน แต่อาจไปติดขัดที่ข้าราชการประจำ ที่จุดไม่ชัดนี้ หรืออาจติดขัดที่ความสามารถของแกเองที่มีไม่ถึง มันจึงสรุปยากที่จะว่านักการเมืองทำงานเสียสละเพื่อประเทศชาติหรือไม่ เมื่อเขาได้รับแต่งตั้งแล้ว เราต้องปล่อยให้เขาทำงานจนครบ 4 ปี นี่เป็นกติกาของประชาธิปไตยที่ร่างไว้ในรัฐธรรมนูญ เราต้องเคารพกติกาสิ หากทหาร เขามาปฏิวัติ ต้องพูดตรงๆ นะว่า หนึ่งทหารอาจจะหาเหตุอยู่แล้ว

ทหารอยากจะมีอำนาจเบ็ดเสร็จของตัวเอง หรืออยากบริหารประเทศ แต่ไม่อาจขึ้นมาในระบอบเสรีประชาธิปไตยได้ ก็เลยขึ้นมาด้วยการใช้อาวุธ ใช้อำนาจ ซึ่งผมเชื่อว่า ทหารรุ่นใหม่นี้คงไม่ได้อยากทำเท่าไร เพราะคุณอย่าลืมว่า ในขณะที่คุณไปทำลายรัฐบาลหนึ่ง ก็ต้องมีพวกเขาเสียใจ เรื่องการปฏิวัติ ๗ วันนี่ คงไม่มีใครทำ

สำหรับความคิดเห็นต่อการที่ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น โกวิท ได้ให้ความเห็นว่า

ผู้นำประเทศในอุดมคติของผมควร เป็นคนที่ประนีประนอม และประสานอะไรได้ทุกอย่าง ตามรัฐธรรมนูญของไทย นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมากเกินไป แต่ทุกวันนี้ ไม่ได้ใช้อำนาจเด็ดขาดเท่าไรหรอก แม้แต่ พลเอกเปรม ดุเดือด แต่การตั้งรัฐมนตรี การพิจารณาที่มา จากประธานผลประโยชน์ พรรคนี่ส่งมาเท่านี้ ต้องโควต้าเท่านี้ ผมเชื่อว่า ถ้าพลเอกเปรม มีสิทธิมีอำนาจเต็มตัวมากกว่านี้ เราจะได้รัฐบาลที่ดีกว่านี้

เมื่อก่อน ผมไม่เคยคิดว่าพลเอกเปรมมีความเหมาะสมสำหรับตำแหน่งนี้ แต่พอเป็นมาได้ถึงแปดปีแล้ว ผมว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถสูงคนหนึ่ง มิฉะนั้น จะไม่สามารถดำรงอยู่ ท่านเป็นชายไทยที่มีความสามารถสูงมากเลย แต่ถ้าตามความเห็นส่วนตัวผมแล้ว เห็นว่าท่านไม่เหมาะ ท่านไม่ถึง ผมยอมรับว่าท่านถึงอยู่อย่างเดียวคือ ท่านอยู่ได้นาน ซึ่งผมรู้ว่าทุกคนอยากขึ้นมาเป็นสิบปี สิบสองปี แต่อยู่ไม่ได้ เพราะมีกระแสกดดันต่างๆ นานา ผมบอกไม่ได้หรอกว่า ท่านขาดคุณสมบัติอะไรไป แต่ขอยกตัวอย่างให้ดูสัก เรื่องหนึ่งว่า เมื่อครั้งที่พลเอกเปรมแถลงนโยบายของรัฐบาล เมื่อ เขามารับตำแหน่งใหม่ฯ ท่านแถลงด้วยความนอบน้อมน่ารักมากกว่า ท่านมีความรู้ทาง เศรษฐกิจน้อยมาก แต่ผมถือว่า การพูดอย่างนั้น ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะมัน เป็นการทำลายขวัญและกำลังใจของประชาชน คนเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นเรื่อง เศรษฐกิจหรือไม่เป็นเลย อย่างน้อยก็ต้องประกาศแล้วว่า ผมมีทีม เศรษฐกิจที่รับรองว่าประเทศชาติจะต้องรุ่งโรจน์มาก

บอกว่าไม่เป็น เศรษฐกิจเลย อย่างน้อยความรักที่ผมมีต่อคุณเปรมส่วนตัวก็พอ และเราก็เกิดความโหม่นส่า ทำไมเราได้คนที่ไม่เป็น เศรษฐกิจมาเป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งๆ ที่เรากำลังมีปัญหา เศรษฐกิจแย่อยู่ แต่ผมไม่เคยโจมตีพลเอกเปรมตรงๆ นอกจากกระแนะกระแหน เพราะอย่างน้อย ผมก็ยอมรับท่านว่ามีความสามารถสูงอย่างหนึ่งที่ทำให้ท่านอยู่ได้นานถึง 8 ปี

ในส่วนที่เป็นแง่คิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยไทยนี้: โกวิท ได้แสดงความเห็นว่า

ระบบการเมืองที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับประเทศไทย ผมว่าต้องเป็นระบอบเสรีประชาธิปไตยโดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำหรับพระมหากษัตริย์นี้ ผมถือว่าจำเป็นมากเพราะคนไทยเรานี้ โดยเฉพาะในชนบทมีศรัทธาต่อพระเจ้าอยู่หัวสูง ระบบการปกครองโบราณยังทำให้ปัจจุบันคนต่างจังหวัดยังรู้สึกตัวเองโบราณอยู่ พระเจ้าอยู่หัวจึงเป็นที่พึ่ง ที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

สำหรับระบอบประชาธิปไตยของไทยเรานั้น มันไม่ได้มาเร็วเกินไปหรอก มันมาช้าเกินไปเสียอีก มีมาตั้ง 60 กว่าปีแล้ว มากกว่าอายุคนบางคนเสียอีก ช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร เราไม่สามารถชี้ได้เลยว่า อะไรมันถูกหรือผิด เหมือนกันว่าการเปลี่ยนแปลงแผ่นดินจากพระเจ้าตากขึ้นมาเป็นพระพุทธยอดฟ้า การที่ไปยึดอำนาจคณะราษฎรมันเป็นเรื่องธรรมดา เราไม่สามารถบอกได้ว่ามันช้าหรือเร็ว แล้วกับบอกไม่ได้ว่ามันมาในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ มันมาแล้วก็ เราไม่มีอะไรวัดได้ แต่ประชาธิปไตยครั้งนี้ขาดสิ่งหนึ่งที่บอกกับประชาชนว่ามันมีคุณค่าประโยชน์แค่ไหน เรามีกบกับประชาชนว่า ประชาธิปไตยดี เหมือนสมัยหนึ่งเราไปสอนประชาชนว่า คอมมิวนิสต์เลว ซึ่งจริงๆระบบคอมมิวนิสต์นั้นผมถือว่าไม่เลว ผมถือว่าเป็นระบอบที่มีคุณค่า ผู้ปฏิบัติต่างหาก ทั้งรัสเซียและจีนช่วงเปลี่ยนอำนาจ แก่ต้องการล้างสมองประชาชนให้หันที่หันคว้น แก่ก็เลยต้องใช้อำนาจบีบบังคับ ใช้อาวุธยิงคนที่ปฏิบัติ ชัดขึ้น หรือยแหย แต่มันเป็นเรื่องของผู้ปฏิบัติ

ประชาธิปไตยในบ้านเรา เวลาที่ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเกินไปด้วยซ้ำไป แต่ว่ามันไม่ใช่ระดับครีม หรือมันสมอง เพราะเวลาไปยุ่งที่ไรก็ถูกเขียนด่า ทุกวันนี้ ชาวบ้านระดับล่างก็ เข้ามามีส่วนร่วมมากนะ อย่าง เช่นการ เลือก ส.ส. ก็ เป็นการมีส่วนร่วมทุกระดับ แต่ทุกแห่งในโลก ทุกอย่างที่เราเริ่มต้นก็ต้องมีการชี้แนะชี้แนะ เหมือนอย่าง การเรียนในระดับปริญญาตรีที่สอนให้จำ แต่ระดับปริญญาโทสอนให้คิด ประชาธิปไตยในเมืองไทยควรเติบโตในระดับปริญญาโทได้แล้ว ประชาธิปไตยบ้านเราไม่ได้อ่อนนะ แต่ไม่ได้เดิน เพราะว่าอำนาจรัฐอำนาจประชาธิปไตยทั้งหลายมันยังมีปัญหา คนยังมีปัญหา เศรษฐกิจ แก่คิดแต่ว่า จีนไม่ยอมเล่นการเมืองหรอก เล่นแล้วก็เสียเงิน ถูกโกง มันเลยชอย ทำอยู่กันที่ เราต้องพัฒนาคนไปเรื่อยๆ ซึ่งเราพัฒนาไปเยอะแล้วนะ เช่น อาชีพนักข่าว เดี่ยวนี้ต้องจบปริญญาตรีอย่างต่ำ เปรียบเทียบกับสมัยก่อนที่มาจากเด็กส่งกาแฟที่หัวหน้าข่าวใช้ให้ทำงานจนเป็นงาน แล้วอีก 15 ปีก็ เป็นหัวหน้าข่าว ดังนั้น คุณภาพหนังสือมันก็เลยน้อย แต่เดี๋ยวนี้ คนทำหนังสือพิมพ์จบปริญญาโท ปริญญาเอก คุณภาพมันสูงขึ้น ต่อไปมันก็จะดีขึ้นเอง

สรุป

จากการวิเคราะห์แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง ของมังกรห้าเล็บ ในส่วนที่วิเคราะห์จากข้อเขียนในคอลัมน์ "สวัสดิ์เวลาเช้า" พบว่า บทบาททางสังคมในช่วงรัฐบาลเปรม 1 ถึง เปรม 5 ไม่ได้มีผลกดดันโดยตรงให้มังกรห้าเล็บจำเป็นต้องเขียนในแนวทางที่ตนเองไม่ได้คิดเช่นนั้น ตรงกันข้าม บทบาททางสังคมกลับเป็นเงื่อนไขที่เปิดโอกาสให้มังกรห้าเล็บสามารถเลือกแสดงออกถึงความต้องการที่อยู่ภายในของตนเองออกมาได้เป็นครั้งคราว นอกเหนือจากความคิดเห็นทางการเมืองที่มังกรห้าเล็บได้แสดงออกมาโดยปกติแล้ว และในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองที่เปลี่ยนไปนั้น มังกรห้าเล็บก็มีเหตุผลรองรับความคิดเห็นของตนเองด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมาตรฐานในการวัดที่มังกรห้าเล็บมีต่อสภาพการณ์หนึ่งสภาพการใดที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสม

ด้วยเหตุผลที่มังกรห้าเล็บไม่ยอมรับ พล เอก เปรม ติงสูลานนท์ ในฐานะนายกรัฐมนตรี เป็นการส่วนตัว อันเนื่องมาจากความรู้สึกที่ว่า พล เอก เปรม ชาติคู่สมบััติที่เพียงพอสำหรับการเป็นนายกรัฐมนตรี ความรู้สึกพื้นฐานอันนี้ได้ส่งผลให้มังกรห้าเล็บ มักจะมีความรู้สึกคล้อยที่จะ เขียนต่อต้าน พล เอก เปรม แม้ว่าในความเป็นจริงแล้ว ในการเขียนต่อต้าน พล เอก เปรม ของมังกรห้าเล็บนั้น มังกรห้าเล็บจะมีมาตรฐานในการวัดการกระทำที่มีเหตุผล และชอบธรรมในความนึกคิดของตนเองรองรับอยู่ด้วยก็ตาม

กรณีที่ได้รับเลือกครั้งแรกก็คือ กรณีการต่ออายุราชการตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งในครั้งแรก มังกรห้าเล็บ ได้เขียนต่อต้านการต่ออายุราชการในตำแหน่งนี้ให้กับ พล เอก เปรม แต่เมื่อมี "ข้อมูลใหม่" ออกมา มังกรห้าเล็บก็ได้ยุติการเขียนโจมตีขะเดียวกับพรรคการเมืองทั้งหลายที่เคยต่อต้านก็กลับวางเฉยจนทำให้รัฐสภามีมติผ่านร่างพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่จะให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีในการต่ออายุราชการให้กับข้าราชการที่มีอายุครบ 60 ปี ประกาศบังคับใช้ เป็นกฎหมาย ในเวลาต่อมา เมื่อมีการเคลื่อนไหวขอต่ออายุราชการในตำแหน่งเดียวกันให้กับ พล เอกอาทิตย์ มังกรห้าเล็บ

ก็ได้เขียนสนับสนุนให้มีการต่ออายุได้ พร้อมกับเขียนกระทบทระเทียบพล เอก เปรมว่า หากพล เอก เปรมไม่ยอมอนุมัติต่ออายุให้กับพล เอกอาทิตย์แล้ว ถือว่าพล เอก เปรมกระทำไม่ถูกต้อง เพราะ เมื่อครั้งที่ตนเองครบอายุเกษียณราชการ ตนเองยังต่ออายุให้กับตนเองได้

มังกรห้าเล็บ ได้ถือโอกาสที่ เกิดกรณีการต่ออายุราชการนี้ เขียนโจมตีพล เอก เปรม อันเนื่องมาจากความไม่ยอมรับในตัวพล เอก เปรมในฐานะนายกรัฐมนตรี ดังที่เห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของมังกรห้าเล็บ ประการหนึ่ง แต่เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การเขียนโจมตีพล เอก เปรมในกรณีการต่ออายุราชการนี้ มังกรห้าเล็บไม่ได้เขียนขึ้นโดยอคติส่วนตัวเป็นหลัก แต่การเขียนโจมตีนี้ มีเหตุผลที่ชอบธรรมรองรับอยู่ด้วย กล่าวคือ มังกรห้าเล็บ ได้ให้เหตุผลว่า มันจะไม่ เป็นธรรม หากพล เอก เปรม จะไม่ยอมต่ออายุให้กับพล เอกอาทิตย์ ทั้งๆ ที่มีกฎหมายรองรับอยู่แล้วว่าคณะรัฐมนตรีสามารถกระทำได้โดยอำนาจที่มีอยู่

การที่มังกรห้าเล็บ ได้เขียนโจมตีพล เอก เปรม ในครั้งแรก แต่มาเขียนสนับสนุนพล เอกอาทิตย์ ในครั้งที่สองนั้น มังกรห้าเล็บมีมาตรฐานในการวัดการกระทำที่ต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์ที่สืบเนื่องกัน ในการเขียนต่อต้านพล เอก เปรมนั้น มังกรห้าเล็บ ได้พิจารณาจากเหตุผล 4 ประการ ได้แก่ การต่ออายุราชการของพล เอก เปรมจะขัดต่อกฎหมาย และหลักการที่มีอยู่ จะทำลายเอกภาพและความสามัคคีในกองทัพ จะเป็นการแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจและไม่ เปิดโอกาสให้กับผู้ได้บังคับบัญชาที่จะเลื่อนชั้นขึ้นมา และเป็นการ "สนองความอยากส่วนตัว" ส่วนในการ เขียนสนับสนุนพล เอกอาทิตย์นั้น นอกจากจะไม่ใช่โอกาสที่กระทบทระเทียบพล เอก เปรมแล้ว มังกรห้าเล็บ ยังมีเหตุผลด้วยว่า การต่ออายุราชการของพล เอกอาทิตย์ไม่ขัดกับหลักการและกฎหมายที่มีอยู่ เพราะ ได้รับอนุมัติประกาศบังคับใช้มาแล้วตั้งแต่สมัยที่ต่ออายุให้กับพล เอก เปรม และควรต่ออายุให้กับพล เอกอาทิตย์ เพื่อแก้ปัญหาการขาดช่วงของผู้นำกองทัพ เพื่อให้ความสามัคคีในกองทัพยังคงดำรงอยู่ต่อไป

ในกรณีที่สองที่มังกรห้าเล็บ ได้อาศัยเงื่อนไขของบริบททางสังคมที่เปิดช่องว่างอยู่ มาเขียนแสดงออกถึงความต้องการของตนเองโดยมีเหตุผลที่ชอบธรรมรองรับอยู่ด้วย ได้แก่ กรณีการประกาศลดค่าเงินบาท ในช่วงที่พลเอกอาทิตย์ ออกมาประกาศคัดค้านการลดค่าเงินบาทของรัฐบาลนั้น สภาพการณ์ทางการเมืองอยู่ในสภาวะตึงเครียดมาก เพราะผู้นำทหาร และผู้นำรัฐบาล อันหมายถึงพลเอกอาทิตย์ และพลเอกเปรม มีความขัดแย้งที่ต่อเนื่องกันมาอย่างสูง ในขณะที่เดียวกับที่พรรคร่วมรัฐบาลอื่นได้แก่พรรคกิจสังคมซึ่งเป็นพรรคใหญ่พรรคหนึ่งในรัฐบาลผสมของพลเอกเปรมมีความแตกแยกภายในพรรค และก็มีปฏิกิริยาที่ไม่ยอมรับพลเอกเปรมในฐานะนายกรัฐมนตรีด้วย สถานภาพของรัฐบาลจึงอยู่ในสภาวะเปราะบาง ดังนั้นเมื่อพลเอกอาทิตย์ ออกมาประกาศคัดค้านมาตรการลดค่าเงินบาทของรัฐบาล ก็ยิ่งเท่ากับทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลสั่นคลอนมากยิ่งขึ้นด้วย การถือจังหวะสถานการณ์นี้เขียนสนับสนุนการกระทำของพลเอกอาทิตย์ ของมังกรห้าเล็บจึงเป็นจังหวะเหมาะที่จะสะเทือนตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกเปรมได้อย่างมีเหตุผล

แต่แม้ว่ามังกรห้าเล็บจะอาศัยเงื่อนไขของสภาพการณ์ทางการเมืองดังกล่าว เขียนสนับสนุนพลเอกอาทิตย์ เพื่อสั่นคลอนตำแหน่งของพลเอกเปรมก็ตาม แต่ในการเขียนนี้ มังกรห้าเล็บก็มีมาตรฐานในการพิจารณาการกระทำว่าสิ่งใด เป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ด้วย กล่าวคือ แม้มังกรห้าเล็บจะไม่เห็นด้วยโดยหลักการที่จะให้ทหารเข้ามายุ่งเกี่ยวในทางการเมือง แต่ในปัญหาเศรษฐกิจที่กระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง มังกรห้าเล็บเห็นว่า ทหารน่าจะมียุทธศาสตร์แสดงความคิดเห็นแก่รัฐบาลทบทวนการตัดสินใจของตนเองในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่ง เพราะการตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจมีผลให้ประชาชนต้องเดือดร้อนไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจของรัฐบาลด้วย

จากกรณีการคออายุราชการ และการคัดค้านการลดค่าเงินบาท จะเห็นได้ว่า มังกรห้าเล็บมีมาตรฐานในการวัดว่าสิ่งใดถูกหรือผิดตามความคิดเห็นของตนเอง และมีมาตรฐานในการวัดหลายตัว ขึ้นอยู่กับวาทะสถานการณ์ทางการเมืองใดมีความเหมาะสมที่จะให้มาตรฐานในการวัดตัวใด แต่ขณะเดียวกัน มาตรฐานในการวัดอีกตัวหนึ่งที่มีความสำคัญ

และเห็นได้อย่างชัดเจนในกรณีของมังกรห้าเล็บก็คือ มาตรฐานการวัดความเหมาะสมของผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรี มาตรฐานการวัดของมังกรห้าเล็บตัวนี้จะพิจารณาคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีว่า ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น แต่ก็ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ด้วยการสร้างทีมที่ปรึกษาเศรษฐกิจขึ้น และจะเห็นด้วยว่า มังกรห้าเล็บได้ใช้มาตรฐานในการวัดตัวนี้เป็นหลักในการพิจารณาสภาพการณ์ทางการเมืองหนึ่งๆ ด้วยเสมอ เมื่อมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพการณ์ทางการเมืองจะไม่มีผลกดดันให้มังกรห้าเล็บต้องผิใจเขียนด้วยความจำเป็น แต่สภาพการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นบริบททางสังคม ก็มีผลต่อการพิจารณาจนจะออกมาเป็นข้อเขียน ดังเห็นได้จากกรณีการแก้รัฐธรรมนูญ ซึ่งในการเสนอขอแก้รัฐธรรมนูญครั้งแรกในปี 2525 มังกรห้าเล็บ ได้เขียนต่อต้านการเคลื่อนไหวให้มีการแก้รัฐธรรมนูญอย่างรุนแรง เพราะเห็นว่า กระแสการเคลื่อนไหวนั้นกำลังทำลายหลักการที่มีอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับบุคคลเพียงกลุ่มเดียวอันหมายถึงกลุ่มทหารที่จะสามารถคว่ำบาตรข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมืองได้พร้อมๆ กัน ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นการเคลื่อนไหวที่มุ่งจุดประสงค์ระดับสูงที่จะเปิดช่องทางให้ผู้บัญชาการทหารบกสามารถเป็นนายกรัฐมนตรีได้ต่อไปด้วย

แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เคลื่อนไหวให้แก้รัฐธรรมนูญอีกในปี 2526 ซึ่งกระแสส่วนใหญ่ได้ประณามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างแก้ไขนี้ว่าเป็นสมนรับไร้ความต้องการของทหาร มังกรห้าเล็บก็ได้ชูหลักการประชาธิปไตยในอีกด้านหนึ่งขึ้นมาเป็นมาตรฐานในการวัดการกระทำของนักการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า การประณามผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างในรัฐสภานั้น เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะไม่ใช่ว่าผู้ที่สนับสนุนให้มีการแก้รัฐธรรมนูญทุกคนจะต้องยอมรับคำกล่าวหาว่าเป็นผู้รับใช้ทหารทุกคน ยิ่งประการหนึ่ง รัฐสภาสมควรที่จะเป็นที่ยึดมั่นหาความขัดแย้งทางความคิด และปกป้องสิทธิ

ของผู้ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ในรัฐสภานั้น พร้อมกันนั้น มังกรห้าเล็บ ก็ได้ใช้ลักษณะการเขียนที่ "ขวางโลก" ของตนเองที่มักเสนอความคิดเห็นในด้านที่ต่างจากคนส่วนใหญ่คิดเห็น อันเป็นสไตล์การเขียนดั้งเดิมของเขาว่า หากจะมองอีกด้านหนึ่งแล้ว ข้าราชการประจำก็เป็นผู้ที่มีความสามารถมาก เสี่ยงว่านักการเมืองส่วนใหญ่เสียด้วย เพราะได้ผ่านกระบวนการพัฒนาและเติบโตมาอย่าง เป็นขั้น เป็นตอน

หากพิจารณาแล้ว มาตรฐานการวัดทั้งสองตัวนี้ แต่ละตัวก็ขึ้นอยู่กับหลักการประชาธิปไตย เพียงแต่เป็นคนละด้านของประชาธิปไตยเท่านั้น การที่มังกรห้าเล็บเลือกใช้มาตรวัดตัวใดจึงขึ้นอยู่กับ การพิจารณาสภาพการณ์ทางการเมืองเป็นหลัก

ในกรณีที่สภาพการณ์ทางการเมืองมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แม้จะเป็นช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยทั่วไป จะมีผลให้มังกรห้าเล็บใช้หลักในการวิจารณ์ในทำนองเดียวกัน ดังเช่นในเรื่องของการจัดตั้งรัฐบาล ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป มังกรห้าเล็บจะสนับสนุนให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด เป็นผู้ทำการจัดตั้งรัฐบาล เมื่อพิจารณาประกอบกับสภาพการณ์ทางการเมืองตั้งแต่รัฐบาลเปรม 1 ถึง เปรม 5 จะเห็นว่า พรรคการเมืองยังอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ และนักการเมืองก็ต่างอยากที่จะเข้าร่วมเป็นรัฐบาลผสม ภายหลังจากการเลือกตั้งปี 2526 พรรคกิจสังคมได้ที่นั่งในสภา 93 ที่นั่ง ส่วนพรรคชาติไทยได้รวมกับพรรคการเมืองอื่นจนมีที่นั่งในสภา 109 ที่นั่ง แต่ปรากฏว่า พรรคการเมืองต่าง ๆ แม้แต่พรรคกิจสังคมที่มีที่นั่งในสภามากที่สุดหากไม่นับพรรคชาติไทยที่รวมกับพรรคอื่นแล้ว ก็ยังไม่ยอมเป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาล มีเพียงพรรคชาติไทยเพียงพรรคเดียวเท่านั้น แสดงความจำนงออกมา แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะพรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่สนใจที่จะสนับสนุนให้พรรคการเมืองด้วยกันเอง เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล และต่างมุ่งที่จะร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมโดยคนอื่นนอก อันได้แก่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มาเป็นนายกรัฐมนตรี ในช่วงระหว่างนี้ มังกรห้าเล็บ ได้เขียนย้ำอยู่เสมอว่า พรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคกิจสังคม โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หัวหน้าพรรค ควร เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลเอง ส่วนพรรคที่มีเสียงข้างน้อย ก็ควรหาหน้าทีเป็นพรรคฝ่ายค้านที่เข้มแข็งในสภาผู้แทนราษฎร

มังกรห้าเล็บ ได้แสดงความเห็นที่ชัดเจนออกมาในกรณีนี้ว่า "มันบัคซบ และบัคลี ลื้นดี เพราะเมื่อไม่มีฝ่ายค้านหรือฝ่ายค้านไม่มีกำลัง คราวนี้แหละ รัฐบาลคิดจะกดหัวประชาชนอย่างไรก็ได้ตามใจชอบไปอีกถึง 4 ปี"

และต่อมา ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2529 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเข้าสู่สภามากที่สุดด้วยจำนวน 100 ที่นั่ง สถานการณ์ในขณะนั้นก็ยังอยู่ในสภาวะที่พรรคการเมืองอ่อนแอ แต่สถาบันทหารที่เป็นฐานให้กับพลเอกเปรม ยังคงความเข้มแข็งมาโดยตลอด แม้จะมีความขัดแย้งกันบ้างในระดับผู้นำทหารก็ตาม มังกรห้าเล็บ ยังคงยืนยันในหลักการเดิมให้หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้จัดการตั้งรัฐบาล โดยเขียนว่า "ประชาธิปัตย์มีอยู่ 100 เสียง เล่นการเมืองเมื่ออายุที่จะบอกว่า ฉันพร้อมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี ผมว่าเป็นเรื่องตกลงกันดี" แต่เมื่อทุกพรรคการเมืองหันไปยอมรับพลเอกเปรม ให้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล โดยหวังว่าจะได้ร่วมรัฐบาลด้วย มังกรห้าเล็บ ก็ได้เขียนกระทงออกมาว่า "การเมืองไทยสมัยนี้ เขามีอยู่ 2 ฝ่ายเท่านั้น คือฝ่ายร่วมรัฐบาล กับฝ่ายรอร่วมรัฐบาล"

กล่าวโดยสรุป แง่คิดเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองของมังกรห้าเล็บนั้น โดยทั่วไปจะมีลักษณะการแสดงความคิดเห็นที่ตัวของตัวเอง และมีมาตรฐานในการวัดหลายตัว ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ตามความคิดเห็นของตนเอง แต่ในทุกกรณี มังกรห้าเล็บ จะมีเหตุผลที่ชอบธรรมของตนเองสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สภาพการณ์ทางการเมืองนั้นมีความเกี่ยวข้องกับ พลเอกเปรม คิมสลานท์แล้ว มังกรห้าเล็บ จะใช้ผลสรุปที่ออกมาตราวัดคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรีผนวกเข้ากับข้อเขียนด้วย ทำให้ข้อเขียนชิ้นนั้นมีลักษณะที่โน้มเอียงไปในทางโจมตี และหาเหตุผลที่ชอบธรรมสนับสนุนการโจมตีของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อเขียนของมังกรห้าเล็บ และสภาพการณ์ทางการเมืองตั้งแต่รัฐบาลเปรม 1 ถึง เปรม 5 ยังพบด้วยว่า สภาพการณ์ทางการเมืองมีผลต่อข้อเขียนของมังกรห้าเล็บใน 2 ด้าน ด้านหนึ่ง เป็นการเปิดโอกาสให้มังกรห้าเล็บได้แสดงออกถึงความต้องการของตนเองเมื่อเงื่อนไขของสภาพการณ์ทางการเมืองอำนวยให้ อีกด้านหนึ่งเป็นการเสนอข้อมูลให้มังกรห้าเล็บได้พิจารณาจนสรุปเป็นความคิดเห็น